

*Nadbiskupova riječ***IZMIČE LI NAM VRIJEME?**

Gospodin nam dariva vrijeme nove pastoralne godine. Stojimo pred pitanjima kako ga najbolje ispuniti. Prije svega želim reći da nemam namjeru doliti bilo čijoj tjeskobi, opravdanoj ili neopravdanoj, još jednu kap. Uostalom zašto bismo govorili o tjeskobi uopće i zašto bismo se vrtjeli oko nje. Ona je stanje ljudskoga duha iz kojega se ne vide stvarne prilike oko nas. Iz nje se rađaju ponekad užurbani potezi a ponekad malodušje i odustajanje. A može se ipak pojaviti ili postati neko stanje koje nas prati.

Kad o njoj govorim u vezi s naslovom, onda nam ne treba ni užurbanost ni pomisao na odustajanje. Jednostavno treba se suočiti s pitanjem: izmiče li nam u našem sveukupnom djelovanju u Crkvi vrijeme u nastojanju da barem neke stvari zahvatimo i da ih mijenjamo? Naime, svi mi u našoj Crkvi, suočeni s izazovom naviještanja Evandelja - nazovimo tako sav naš pastoralni rad - na brojnim područjima života naše Crkve i narodne zajednice. Mogućnosti nam se nude. Sloboda je potpuna. Ljudi očekuju dinamičan i zauzet kler. Potrebe su velike. Nevolje čovjekove su brojne. Svi se nadaju da će Crkva, tako oni kažu, zahvatiti mladež, da će pomoći obiteljima, posebno bogatijima djecom, da će se približiti intelektualnim slojevima i svjetu kulture, da će se zauzimati za evangelizaciju politike i gospodarstva; da će se zauzimati otvoreni i hrabrije za pravo i pravdu u društvu; za zaštitu ljudskih prava i posebno za najugroženije. I s pravom to očekuju vjernici, aktivni u Crkvi, ali i oni koji su jedva vjernici ili su ravnodušni prema vjeri.

Gdje smo mi pred svim tim očekivanjima? Na to nije lako ni jednostavno odgovoriti. Osnovno bi ipak bilo shvatiti da je važno da svaki od nas u prezbiteriju ove mjesne, Zadarske crkve, sam pokuša sebi odgovoriti: bavim li se pravim stvarima koje stoje pred nama svima zajedno i pred mnogom? Zaokupljuju li me bitne teme mogu svećeništva ili se bavim perifernim, beznačajnim stvarima? Prepoznaju li ljudi oko mene u mojoj osobi čovjeka, ljudski zrela i duhovno jaka, zauzeta za Božju slavu u čovjeku? Ili možda u meni vide jednoga od tolikih suvremenika koji logikom sinova ovoga svijeta jagme se za propadljiva dobra kao što su novac i standard, nekakav ugled, položaj i moć u društvu? Jesam li u neprestanom dijalogu s Božjom Riječi i neumornom nastojanju da je prenesem svojoj zajednici na živ i plodan način? Propitujem li neumorno što može moju župnu zajednicu pokrenuti k vjernijem življenju Evandelja? Možda se u tom traženju bojim puta koji bi me čitava angažirao?

"Istina će vas oslobođiti", reče Gospodin. Budimo hrabri u odgovorima samima sebi. To je važno i za sve ono u što smo "uvučeni", a to znači da je potrebna osobna hrabrost odgovoriti na postavljeno pitanje: Izmiče li nam vrijeme?

Nadbiskup

Na kraju se može utvrditi da Poslovnik predstavlja značajni i vrijedni napor i za uskladivanje nezaobilaznih zahtjeva zaštite i promicanja vjere s poštivanjem vjernikovih prava: prvi ne mogu važiti na štetu drugih. I ti zahtjevi i ta prava odgovaraju istini, objektivno se ne sukobljavaju te trebaju biti sačuvane koliko je god moguće.

Kongregacija za nauk vjere

POSLOVNIK ZA PROVJERAVANJE NAUKA

Članak 1. Zadatak je Kongregacije za nauk vjere promicati i štititi nauk vjere i čudoreda u svemu katoličkom svijetu.¹ Težeći tome cilju ona služi istini braneći pravo Božjega naroda da poruku Evandela prima čistu i neokrnjenu. Stoga, da vjera i čudorede ne stradaju od bilo kako proširenih zabluda, Kongregaciji je također dužnost provjeravati spise i mišljenja koji izgledaju protivni ili opasni za pravu vjeru.²

Članak 2. Ta osnovna dušobrižna skrb s druge, pak, strane pripada svim crkvenim predstojnicima, kojima je dužnost i pravo bdjeti - bilo pojedinačno, bilo okupljeni u područne koncile ili biskupske konferencije - da se ne nanese šteta vjeri i čudoredu vjemika koji su im povjereni.³ U tu svrhu oni se mogu šlužiti i naukovnim povjerenstvima koji su savjetodavna tijela ustanovljena za pomoć samim biskupskim konferencijama i pojedinim biskupima u njihovoj skrbi za nauk vjere.⁴ No, svakako važi načelo da Sveta Stolica može uvijek izravno djelovati, i redovito djeluje kad utjecaj nekoga spisa prelazi granice odredene biskupske konferencije ili kada je opasnost za vjeru osobito teška.⁵ U tom se slučaju Kongregacija za nauk vjere pridržava sljedećeg postupka:

I. PRETHODNA PROVJERA

Članak 3. Prijavljeni spisi ili učenja, bilo kako proširena, predmet su pozornosti mjerodavnog *Ureda*, koji ih daje Kongresu na ispitivanje. Nakon prve ocjene koliko je pitanje doista teško, Kongres odlučuje treba li se ili ne poduzeti proučavanje u Kongregaciji.

II. UREDU POVJERENO PROUČAVANJE

Članak 4: Spis, nakon što je utvrđeno da je autentičan, podlaže se brižnom ispitivanju u suradnji s jednim ili više savjetnika ili drugih stručnjaka za dotična pitanja.⁶

Članak 5. Plod ispitivanja predstavlja se *Kongresu* koji odlučuje je li to dosta za intervenciju kod mjesnih vlasti ili ispitivanje treba produbiti na dva predviđena načina: redoviti ili hitni postupak.⁷

Članak 6. Ta se prosudba temelji na pronadenim zabludama uzimajući u obzir njihovu očevladost, težinu, proširenost, utjecaj i opasnost za vjernike.

Članak 7. *Kongres*, ako prosudi da je već izvršeno ispitivanje dovoljno, može slučaj izravno povjeriti *ordinariju*⁸ i po njemu upoznati dotičnoga pisca s naukovnim problemima koji se nalaze u njegovu spisu. U tom je slučaju ordinarij pozvan produbiti pitanje i tražiti od autora da pridonese potrebna pojašnjenja koja zatim podlaže sudu *Kongregacije*.

III. REDOVITI POSTUPAK

Članak 8. Redoviti se postupak primjenjuje kad izgleda da dotični spis sadrži teške naukovne zablude, takve da za njihovo utvrđivanje treba pozorna prouka i da izgleda kako njihov zli utjecaj na vjernike ne traži osobitu hitnost. Taj se postupak vrši u dva koraka: *unutarnji* predstavlja prethodnu istragu koja se vrši u sjedištu Kongregacije,⁹ a *vanski* predviđa osporavanje i razgovor s piscem.¹⁰

SADRŽAJ

Nadbiskupova riječ

Izmiče li nam vrijeme? 303

Sveta Stolica

Sveta Stolica iznova utvrđuje postupak za zaštitu pravovjerja 304

Zadarska nadbiskupija

Katehetski dan Zadarske nadbiskupije

- Homilija g. Nadbiskupa - Kako danas navijestiti Krista? 309

- Predavanje A. Starića: Krštenje - prvi i temeljni sakrament Crkve 312

- Priopćenje: Don Mario Soljačić - Problem krštenja djece 314

Odredbe

- Listopad - mjesec krunice 323

- Misija nedjelja 323

- Papin dan 324

- Misna tablica 324

- Pravilnik Svećeničkog vijeća Zadarske nadbiskupije 325

- Pravilnik Bolesničko-mirovinskog fonda (BOMF) 332

- Pravilnik Pastoralnog vijeća Zadarske nadbiskupije 334

Imenovanja 336

Vijesti i događaji

- Mons. Josip Bozanić imenovan zagrebačkim nadbiskupom 337

- Mons. Marko Culej - prvi varaždinski biskup 338

- Mons. Antun Škvorčević - prvi požeški biskup 338

- Umro biskup Mons. Severin Pernek 339

- Proslava mladih misa u Bibinjama 339

- Susret ministranata u sjemeništu "Zmajević" 340

- Sjemeništari i bogoslovi akademske godine 1997/1998. 341

- Zadar - Blagdan Gospe Maslinske 342

- Kukljica - Proslava blagdana Gospe od snijega 343

- 29. kolovoza, na blagdan Glavosjeka sv. Ivana Krstitelja, blagoslovio novopostavljeni električno svjetlo u crkvi i predvodio misno slavlje u Donjim Raštanima.

NADBISKUP U MIRU je:

- 5. i 6. srpnja 1997., u Baden-Baden - Oos, prisustvovao slavlju 50. obljetnice svećeništva župnika Bernharda Bigotta.
- 16. srpnja 1997., u Veruniću, župa Veli Rat, u 10 sati, predvodio slavlje Gospe od Karmela, naslovnice crkve.
- 24. srpnja 1997., u Velom Ratu, u 18 sati, predvodio koncelebraciju s don I. Mustaćem, župnikom u Zadru-Belafuža, i Mons. prof. R. Šutrinom, kapelanom Sveti Marije u Zadru i župnikom župa Zadar-Dračevac i Zadar-Ploče, za grupu angažiranih župljana župe Uznesenja BD

Marije u Zadru-Belafuža. koji su obavili duhovnu obnovu u župnoj kući u Luci, Dugi otok, u tjednu od 21. do 26. srpnja ove godine.

- 26. srpnja 1997., u Bibinjama, u crkvici sv. Ivana, u 11 sati, s mjesnim župnikom predvodio koncelebraciju za gimnazijalce-sjemeništarce, upisane 1939. godine u Realnu gimnaziju, Klasično odjeljenje, u Šibeniku.

- 5. kolovoza 1997., u 18 sati, u Velom Ratu, u obnovljenoj crkvici sv. Nikole biskupa, na Svjetioniku, slavio sv. misu sa svjetioničarima, brojnim župljanima i turistima. U crkvici se sv. misa slavila zadnji put 1946. godine!

- 15. kolovoza 1997., na svetkovinu Velike Gospe, predvodio koncelebraciju na Velebitu, Veliko Rujno, u 11 sati, a u gradu Pagu, u zbornoj crkvi sv. Marije, u 19,30 sati.

Članak 9. Kongres određuje dva ili više stručnjaka koji ispituju spise dovedene u pitanje, izriči vlastito mišljenje i procjenjuju je li tekst u skladu s crkvenim naukom.

Članak 10. Kongres imenuje piščeva Izvjestitelja (*relator pro auctore*), kojemu je zadaća u duhu istine pokazati što je u tom nauku dobro. On također moli pisca neka sudjeluje u izvornom tumačenju svoje misli u općem teološkom sklopu. Također on treba prosuditi glede utjecaja piščevih mišljenja. U tom cilju on ima pravo ispitivati sve spise koji se tiču dotičnog slučaja.

Članak 11. *Ured* donosi izvješće u kojemu su sadržani svi podaci što koriste pri ispitivanju slučaja - uključujući i prethodne, zatim mišljenja stručnjaka i prikaz "relatora pro auctore". To se izvješće daje Savjetničkom vijeću.

Članak 12. Na savjetovanje mogu biti pozvani, osim savjetnika, "relator pro auctore" i sam ordinarij koji ne može poslati zamjenika i koji je također vezan tajnom, također stručnjaci koji su pripremili iznesena mišljenja.¹¹ Rasprava počinje s izlaganjem piščeva izvjestitelja koji sažeto prikazuje o čemu je riječ. Zatim mjesni ordinarij dotičnoga pisca, stručnjaci i svaki savjetnik, usmeno ili pismeno izražavaju svoje mišljenje o sadržaju teksta koji se ispituje. Piščev izvjestitelj i stručnjaci mogu odgovoriti na moguće primjedbe i pružiti pojašnjenja.

Članak 13. Kad rasprava završi, savjetnici ostaju u dvorani sami za opće glasovanje o ishodu ispitivanja, da bi se odredilo susreću li se u spisu naukovne zablude ili opasna mišljenja, određeno ih izlažući na različitim razinama Istinitosti kako je sadržano u *Professio fidei*.¹²

Članak 14. Cijeli podnesak sa zapisnikom rasprave, glasovanja i savjetničkih glasova, podliježe zatim provjeri redovite kongregacijske sjednice koja odlučuje treba li poduzeti osporavanje i ukoliko treba, o kojim sadržajima.

Članak 15. Odluke redovite sjednice daju se na uvid Vrhovnom svećeniku.¹³

Članak 16. Ako je već bilo odlučeno poduzeti osporavanje, o tome treba izvestiti piščeva ordinarija i druge ordinarije kojih se to tiče, također mjerodavne urede Svete Stolice.

Članak 17. Popis zabludnih ili opasnih tvrdnji koje treba osporiti, zajedno s obrazloženim dokazima i spisima koji su potrebni za obranu, "reticito nomine", preko ordinarija priopćava se piscu, i njegovu savjetniku kojega on ima pravo, s pristankom ordinarija, odrediti sebi za pomoć. Pisac je dužan u roku od tri korisna mjeseca predložiti svoj pismeni odgovor. Dobro je da ordinarij zajedno s piščevim pismenim odgovorom dostavi Kongregaciji vlastito mišljenje.

Članak 18. Predviđa se također mogućnost da se pisac, u pratinji svoga savjetnika, koji sudjeluje u razgovoru, osobno sastane s određenim izaslanicima Kongregacije. U tom slučaju Kongregacijski izaslanici, koje imenuje *Kongres*, trebaju sastaviti zapisnik toga razgovora i potpisati ga zajedno s piscem i njegovim savjetnikom.

Članak 19. U slučaju da pisac ne pošalje pismeni odgovor, što se uvijek traži, *redovita sjednica* donijet će prikladne odluke.

Članak 20. Kongres ispituje piščev pismeni odgovor, također zapisnik mogućega razgovora. Ako iz tih spisa proizlaze zaista novi naukovni sastojci koji traže dublju ocjenu, Kongres odlučuje treba li to pitanje ponovno predstaviti Savjetničkom vijeću koji može biti proširen i drugim stručnjacima, uključivši i piščeva savjetnika koji je imenovan u skladu s članom 17. U suprotnom slučaju, pismeni odgovor i zapisnik razgovora izravno se predlažu prosudbi redovite sjednice.

Članak 21. Ako redovita sjednica smatra da je pitanje riješeno na pozitivan način i da je odgovor dovoljan, postupak se obustavlja. U suprotnom slučaju poduzimaju se prikladne mjere također za dobro vjernika. Redovita sjednica također odlučuje da li i kako treba objaviti ishod ispitivanja.

Članak 22. Odluke redovite sjednice podliježu potvrđi vrhovnog svećenika a zatim se priopćuju pišćevu ordinariju, biskupskoj konferenciji i uredima kojih se to tiče.

IV. HITNI POSTUPAK

Članak 23. Hitni se postupak primjenjuje kad je spis očito i sigurno zabludni te istodobno njegovo širenje može urodit ili već urađa teškom štetom za vjernike. U takvu slučaju odmah se izvješćuju ordinarij i ordinariji kojih se to tiče, također mjerodavni uredi Svetе Stolice.

Članak 24. Kongres imenuje povjerenstvo s posebnim zadatkom što prije odrediti koje su tvrdnje zabludne i opasne.

Članak 25. Tvrđnje koje povjerenstvo tako odredi, zajedno s odgovarajućim spisima, predlažu se redovitoj sjednici koja daje prednost ispitivanju toga pitanja.

Članak 26. Navedene tvrdnje, ukoliko ih je redovita sjednica doista ocijenila zabludnima i opasnima, nakon dopuštenja Svetoga Oca dostavljaju se, posredstvom ordinarija samome piscu s pozivom da ih u roku od dva mjeseca ispravi.

Članak 27. Ukoliko bi ordinarij, saslušavši piscu, smatrao da od njega treba tražiti pismeno objašnjenje, to treba dostaviti Kongregaciji zajedno s mišljenjem samoga ordinarija. Takvo objašnjenje predaje se zatim redovitoj sjednici za prikladne odluke.

V. SANKCIJE

Članak 28. Ako pisac naznačene zablude ne bi ispravio na zadovoljavajući način i s prikladnim razglašenjem, te redovita sjednica dođe do zaključka da je on upao u prijestup krivovjerja, otpada ili raskola,¹⁴ Kongregacija će pristupiti proglašenju kazne *latae sententiae* u koju on upada;¹⁵ protiv takve izjave nije dopušten priziv.

Članak 29. Ako redovita sjednica utvrdi da postoje naukovne zablunde koje ne predviđaju kaznu *latae sententiae*, Kongregacija će postupiti po odredbama prava bilo općeg,¹⁷ bilo vlastitog.¹⁸

Rvhovni svećenik Ivan Pavao II. u audijenciji koju je udijelio potpisanim kardinalu predstojniku 30. svibnja 1997. potvrdio je ovaj poslovnik, što ga je pripremila redovita sjednica ove Kongregacije, potvrdiši zajedno s time in forma specifica članke 28. i 29., contraiis quibuslibet non obstantibus, te odredio da bude objavljen.

Rim, iz sjedišta Kongregacije za nauk vjere, 29. lipnja 1997. na svetkovinu sv. apostola Petra i Pavla

*Joseph kard. Ratzinger
predstojnik*

*Tarcisio Bertone
umirovljeni nadbiskup Vercellia
tajnik*

Bilješke

(1) usp. apostolska konstitucija *Pastor bonus*, art. 46; AAS 80(1988) 873; (2) usp. *Ibid.* art. 51, 20 et *Regolamento proprio della Congregazione per la Dottrina della Fede*, art. 4b; (3) usp. CJC can. 823 §§ 1-2; CCEO, can. 652 § 2; (4) *Congregatio pro Doctrina Fidei, Lettera sulle Commissioni Dottrinali*, die 29 novembris 1990, n. 3.; (5) usp. Apostolska konstitucija *Pastor bonus*, art 48; AAS 80 (1988) 873; (6) usp. *Regolamento proprio della Congregazione per la Dottrina della Fede*, art. 74.; (7) usp. *Ibid.* art. 66 § 2; (8) usp. CJC, cann. 134 §§ 1 e 2; 295 § 1; CCEO, can. 984 §§ 1-3; (9) usp. nn. 8-15; (10) usp. nn. 16-22; (11) usp. apostolska konstitucija *Pastor bonus*, art. 12; AAS 80 (1988) 855; (12) usp. *Congregatio pro Doctrina Fidei, Professio Fidei et iusurandum fidelitatis in suscipiendo officio nomine Ecclesiae exercendo*, AAS 811 (1989) 104s; (13) usp. *Regolamento proprio della Congregazione per la Dottrina della Fede*, art. 16 § 2 e art. 77.; (14) usp. CJC, can. 751; (15) usp. CJC, can. 1364 § 1; CCEO, cann. 1436 § 1 e 1437; (16) usp. CJC can. 752; CCEO, can. 599; (17) usp. CJC; can. 1371 n. 1; CCEO, can. 1436 § 2; (18) usp. apostolska konstitucija *Pastor bonus*, art. 52; AAS 80 (1988) 874.

crkvicu svetoga Ivana Krstitelja u Ljubačkim Stanovima koju je to mjesto obnovilo pomoću priloga gg. Svetka i Tonča Marušića, domaćih sinova koji žive u Clevelandu, SAD.

- 30. kolovoza primio vlč. Stanislawa Wielinskog, poljskog svećenika iz biskupije Pelplin, koji će nekoliko godina raditi u pastoralu Zadarske nadbiskupije.

- istoga dana primio vodstvo "Novogradnje" iz Zagreba radi dogovora o završnim radovima na novoj župnoj crkvi Marijina Uznesenja, Zadar-Belafuža.

- 31. kolovoza slavio euharistijsku žrtvu u zbornoj crkvi svete Marije u Pagu i tom prigodom podijelio kandidaturu za svete redove bogoslovu Dariju Tičiću iz Paga.

GENERALNI VIKAR je:

- 1. srpnja blagoslovio novosagrađeni trgovачki centar "Bure Commerce Diskont" u Biogradu, koji je vlasništvo gosp. Darka Eškinje, a zapošljavat će 70 djelatnika.

- 5. srpnja, kao delegat Nadbiskupov, blagoslovio novoobnovljenu crkvicu svetoga Jerolima i novi oltar u uvali Kostanj na o. Ugljanu (župa Kukljica).

- 6. srpnja, prve nedjelje u srpnju, predvodio svečano koncelebrirano euhar. slavlje u povodu tradicionalnog hodočašća i slavlja svete Nediljice u Vrani.

- 7. srpnja predstavlja Zadarsku nadbiskupiju na sastanku Centralnog odbora za pripremu Ministrantskog kongresa "Plitvice '97", na Plitvičkim jezerima, na kojem je izvršena rekapitulacija Kongresa i izvršena dodjela zahvala i priznanja onima koji su doprinijeli uspjehu Kongresa.

- 11. srpnja susreo ovogodišnje krizmanike, njihove roditelje i kumove, u župama Smilčić, Pridraga i Novigrad.

- istoga dana, poslijepodne, otvorio je izložbu akvarela umjetnika vlč. Slavka Vranjkovića, svećenika Đakovačko-srijemske biskupije, u Pašmanu.

- 13. i 20. srpnja predvodio nedjeljna euharistijska slavlja u župi Bezgrešnog Začeća BDM, Zadar-Puntamika, zamjenjujući župnika don Šimu Perića koji je uslijed bolesti bio na lječenju.

- 19. srpnja predvodio misno slavlje u katedrali svete Stošije za folklornu skupinu "Kardinal Alojzije Stepinac", iz grada Windsora u Kanadi, koja je posjetila Zadar. Nakon misnog slavlja izveli su na trgu pred Katedralom nekoliko hrv. narodnih kola.

- 23. srpnja sudjelovao na sastanku o programu Zadarske televizije gdje je predstavljao Nadbiskupiju.

- 27. srpnja predstavlja Nadbiskupiju zadarsku na mladoj misi vlč. Alojza Kneževića, u Žepcu, BiH.

- 28. srpnja predvodio euhar. slavlje za poginule branitelje pripadnike VII. domovinske pukovnije, u katedrali svete Stošije.

- 3. kolovoza predvodio nedjeljno misno slavlje u župi Olib.

- 10. kolovoza predvodio nedjeljno misno slavlje u Molatu.

- 15. kolovoza, na svetkovinu Uznesenja Marijina - Veliku Gospu, prije podne predvodio svečanu misu u crkvi Uznesenja Marijina u Malom Ižu, a poslije podne svečanu glagoljašku misu i procesiju s Gospinim kipom u Velom Ižu.

- 16. kolovoza, zajedno s mjesnim župnikom don Antonom Ivančevim, blagoslovio novosagrađenu općinsku zgradu u Privlaci.

- 17. kolovoza predvodio misno slavlje u montažnoj crkvi sv. Barbare u Sabuničama i kasnije u župnoj crkvi u Viru.

- 24. kolovoza predstavio vjernicima Tribanj-Kruščice, Starigrada i Selina novoga župnika, don Marija Sikirića, i preko nedjeljne sv. mise uveo ga u župničku službu.

- 31. kolovoza uveo u službu župnika don Jerolima Lenkića preko nedjeljnih sv. misa u Svetom Petru, Sikovu i Turnju.

- istoga dana primio voditelje Društva obitelji s četvero i više djece u Zadru gg. Markulina i Čustića.
- 25. srpnja primio g. M. Borkovića, predsjednika Nadzornog odbora Zračne luke Zadar i g. V. Bulića, direktora Zračne luke.
- 26. srpnja predvodio koncelebriranu Euharistiju i propovijedao u Gospinu svetištu na otočiću Piškeri, na Kornatima, koje su ribari sagradili još 1560. godine. Na hodočašću se okupio velik broj vjernika iz Sali kao i turista.
- 27. srpnja predvodio svečano euharistijsko slavlje u prigodi proslave 600. obljetnice prvog spomena imena Ždrelca na o. Pašmanu.
- 28. srpnja primio Župno vijeće Vrgade.
- istoga dana posjetio župu Rodaljice gdje je pristigla skupina mladih iz župe Wädenswill (Švicarska) sa svojim župnikom, vlč. Martinom Koppom, kako bi pomogli u obnovi porušene župne crkve.
- 30. srpnja predvodio euhar. slavlje u Rtini, filijali župe Ražanac, gdje se toga dana slavi naslovnik filijalne crkve - sv. Šimun, pravednik.
- 2. kolovoza primio u posjet preosv. gospodina Jovana Pavlovića, srpsko-pravoslavnog arhiepiskopa i metropolita zagrebačko-ljubljanskog i cijele Italije kojega je pratilo protojerej stavrofor Ilijan Karajović, paroh šibenski. Razgovaralo se o mogućnostima stvaranja ozračja suživota među katoličkim i pravoslavnim vjernicima u poslijeratno vrijeme na zadarskom području.
- istoga dana, poslijepodne, predvodio euharistijsko slavlje u Splitu, kod Sestara franjevki III. reda, na Lovretu, u prigodi 75. godišnjice osnutka njihove provincije.
- 4. kolovoza predsjedao VI. sjednici Ekonomskog vijeća Zadarske nadbiskupije.
- istoga dana predsjedao VI. sjednici Zbora savjetnika Zadarske nadbiskupije.
- 6. kolovoza, zajedno s mons. M. Bolobanićem, generalnim vikarom, i preč. Jankom Segarićem posjetio župu Olib i

sastao se s iseljenicima iz SAD-a. Razgovaralo se o nekim potrebama Nadbiskupije i njezinih otočkih župa.

- 6. kolovoza posjetio mons. Farhata Edmonda, apostolskog nuncija u Sloveniji, koji je u pratinji dr. Antona Stresa boravio nekoliko dana kod sestara Bazilijanki u Starigradu.

- od 8. do 14. kolovoza boravio na kraćem odmoru na Plitvičkim jezerima.

- 11. kolovoza primio poslanstvo Ministarstva kulture Rep. Slovenije koje je došlo u Zadar radi dogovora o drugoj fazi obnove župne crkve sv. Josipa u Obrovcu.

- 15. kolovoza, na svetkovinu Uznesenja Marijina - Veliku Gospu, predvodio svečano euharistijsko slavlje u svetištu Gospe Maslinske, na Belafuži, u Zadru.

- 18. kolovoza blagoslovio novoobnovljeni prostor Zbirke crkvenih umjetnina u Ninu, koja je bila zatvorena od 1991. do 1997. Uime Ministarstva kulture RH bio je nazočan prof. M. Kežić.

- 20. kolovoza primio prof. dr. Petra Kraljevića, predsj. Križarske organizacije, i njegovu suprugu. Razgovaralo se o sadašnjem stanju te katoličke laičke organizacije i njezinoj budućnosti.

- 22. kolovoza, na blagdan Kraljice mira, prije podne, predvodio misno slavlje i procesiju u Zemuniku, gdje je blagoslovio i novu općinsku zgradu.

- istoga dana, navečer, predvodio je euharistijsko slavlje i procesiju u župi Kraljice mira, Zadar - Stanovi.

- 24. kolovoza predvodio euhar. slavlje i uveo u službu novoga župnika, don Miju Stijepića, u Posedarju, Podgradini i Islamu Latinskem.

- 27. kolovoza sudjelovao na XXVI. katehetskom danu Zadarske nadb. i predvodio euhar. slavlje za sudionike u crkvi Gospe od Zdravlja (vidi prilog).

- 28. kolovoza primio prof. Ivu Livljanića, veleposlanika RH pri Svetoj Stolici.

- 29. kolovoza, na blagdan Glavosjeka sv. Ivana Krstitelja, blagoslovio obnovljenu

ZADARSKA NADBISKUPIJA

KAKO DANAS NAVIJESTITI KRISTA?

XXI. katehetski dan Zadarske nadbiskupije, 27. VIII. 1997.
(Homilija o. Nadbiskupa)

*"Niste vi izabrali mene,
nego ja izabrah vas i postavih vas
da idete i rod donosite
i rod vaš da ostane" (Iv. 15, 16)*

Draga braćo svećenici, katehete i katehistice!

Da bismo bolje razumjeli, kontemplirali i prihvatali u svom životu tu Gospodinovu rečenicu, treba je citati u kontekstu "Isusova časa". Taj čas Pashe - prijelaza, - otajstvo križa, smrti i uskrsnuća - Isus naviješta svojoj Majci na svadbi u Kani Galilejskoj: *"Ženo, još nije došao moj čas"* (Iv. 2, 4). Isus naviješta približavanje toga časa svojim učenicima na vrijest da ga traže Grci i da ga žele vidjeti: *"Došao je čas da se proslavi Sin Čovječji. Zaista zaista vam kažem: ako pšenično zrno, pavši na zemlju, ne umre, ostaje samo; ako li umre donosi obilat rod"* (Iv 12, 23-24). Taj čas ispunjen i zbumjenošću i strahom, ali i plemenitom raspoloživošću potpunog dara sebe Ocu: *"Duša mi je sada potresena i što da kažem? Oče, izbavi me iz ovoga časa? No, zato dodoh u ovaj čas!"* Tim časom je Isus započeo svoju velikoustolsku i velikosvećeničku molitvu: *"Oče došao je čas: proslavi Sina svoga, da Sin tebe proslavi"* (Iv 17, 1).

I mi imamo svoj čas. Potrebno je da riječi Isusove: *"Ja sam vas izabrao i poslao da rod donosite i rod vaš da ostane"* prihvativimo u kontekstu pashalnom "našeg časa", časa svakoga od nas ovdje naznog, u božanskoj Promisli videnoga kao navjestitelja i svjedoka Krista raspetoga i uskrsloga.

Taj "naš čas" je "veličanstveni dramatičan čas povijesti", kako reče Sveti Otac. "Naša epoha je u isto vrijeme očaravajuća i dramatična po svojim težnjama i svome životu" (RM 38).

Taj "čas" zahtijeva od nas:

- da u premišljanju svoje uloge razumijemo "nove znakove vremena" i da ih prihvativimo hrabro;

- da iskusimo dublje Očevu ljubav prema nama i naš kršćanski poziv na svetost i poslanje,

- da živimo i navijestimo na proročki način nadu otkupljenja današnjem čovjeku, posebno mladim ljudima koji su nam po mandatu Crkve povjereni.

1. Neki znakovi vremena

Kršćanin razumije svijet i njegove probleme koliko zapaža i shvaća znakove vremena. Ovdje se radi o kršćanima s posebnim poslanjem u Crkvi i svijetu. To smo mi: svećenici, redovnici, redovnice, Kristovi vjernici-laici s poslanjem vjero-učitelja u Crkvi.

Jedan od znakova našega vremena, i vremena koji živa Crkva u Hrvata, jest topljenje cjele vjekosti pologa vjere koji je Krist povjerio Crkvi da ga preda svijetu. Unutar Crkve javljaju se prijeporna pita-

nja iz Kristologije i iz Ekleziologije. Sjetite se rasprava u ovo pokoncijsko vrijeme o Kristovu božanstvu ili o Crkvi koja da ne bi bila plod Kristove volje. Pred takvim pojama, danas i sutra vi znate da istina vjere, "polog vjere - poklad vjere" (1 Tim 6, 20), jest povjereni dar Boga objavitelja. Zato smo dužni u navještanju odbaciti svaku selektivnost - probirljivost po vlastitom nagnuću i osobnoj dopadljivosti. Mi navješćujemo vjeru Crkve, a ne ljudsku nauku. Mi nismo gospodari, nego služe Evangela. Naša Crkva je u ovom nesigurnom vremenu uz trajno važeću Božju Riječ u Bibliji dobila Katekizam Katoličke crkve. Ivan Pavao II. Apostolsku konstituciju za objavljanje Katekizma Katoličke crkve ovako započinje: "Čuvati polog vjere jest poslanje koje je Gospodin povjerio svojoj Crkvi, i ona ga neprestano ispunja. Drugi vatikanski opći sabor, što ga je prije trideset godina otvorio moj prethodnik blage uspomene papa Ivan XXIII., imao je nakanu i svrhu osvijetliti apostolsko i pastirsko poslanje Crkve te sjajem istine Evangela potaknuti sve ljudi da traže i prihvate Kristovu ljubav koja nadilazi svaku spoznaju" (usp. Ef 3, 19). Poznajemo li ga dovoljno? Prihvatimo taj dar. Koristimo ga za osobnu izgradnju vjere i za predaju vjere, autentične i cjelevite, onima kojima nas Krist i Crkva šalje.

2. Poziv na poslanje i svetost

"Postavih vas da idete i rod donosite"... Pozvani smo od Njega, Oca svjetlosti od koga dolazi svako dobro, da nas pošalje. Jedno i drugo jest naš identitet. To je smisao i sadržaj našega življenja, našega rada, našega disanja. I svih sadržaja našeg života. I svega darovanog nam vremena.

S pozivom i poslanjem upućen je i poziv na iskustvenu vjeru. Ona počinje s temeljnog, fundamentalnog opcijom kao odgovorom na Kristovu riječ: "Obrati-

te se i vjerujte Evangelu" (Mk 1, 15). To znači ostvarivati evandeoski moral. Navjestitelj cjelevite Božje poruke jest i svjedok življene poruke. Papa Pavao VI. reče u Evangelii nuntiandi: "Današnji svijet treba navjestitelja, ali ponajviše zato jer treba svjedoka." Zašto se neprestano treba vraćati toj istini?

Svjedoci smo, naime, da je Kristova poruka danas ugrožena moralnim relativizmom samih kršćana. Kakvo svjedočenje vjernici mogu dati na području predbračnog morala, na primjer, ili bračnog morala? Ili koliko se zalažu za društvenu pravednost? Koliko smo svjedoci da je otkupljena naša savjest?

"Vjernost krštenih jedan je od temeljnih preduvjeta za navještanje Evangela i za poslanje Crkve u svijetu. Da bi ljudima očitovala snagu svoje istine i izvanja, poruka spasenja mora biti provjereni životnim svjedočanstvom kršćana. "Samo svjedočanstvo kršćanskog života i dobra djela izvršena vrhunaravnim duhom imaju moć da privuku ljudi k vjeri i Bogu" (AA 6). (KKC 2044)

"Budući da su udovi Tijela kojemu je Krist Glava (Ef 1, 22), kršćani pridonose izgradnji Crkve čvrstoćom svoga uvjerenja i vladanja. Crkva raste, razvija se i širi po svetosti svojih vjernika (LG 39) "dok svi ne prisprijemo... do čovjeka savršena, do mjere uzrasta punine Kristove" (Ef 4, 13). KKC 2045.

"Svojim životom u Kristu kršćani uskoruju dolazak Kraljevstva Božjega, kraljevstva istine... pravde... i mira (Predsl. Krista Kralja). No zato ne zanemaruju svojih zemaljskih zadaća; vjerni svom Učitelju oni ih ispunjuju čestito, strpljivo i s ljubavlju." KKC 2046.

Dok vam danas govorim kao svojim suradnicima u evangelizaciji, posvećivanju i vodstvu naše Mjesne crkve usrdno vas potičem na cjelebit navještaj evandeoskog morala povjerenim dušama te na svjedočki život u poslanju.

KRONIKA

NADBISKUP ORDINARIJ je:

- 2. srpnja primio Poglavarstvo općine Kukljica i župnika don Emila Bilavera radi posvete obnovljene crkvice sv. Jerolima u uvali Kostanj.
- 3. srpnja, u Svetom Donatu u Zadru, prisustvovao otvaranju 37. glazbenih večeri.
- 4. srpnja primio dr. Ljerku Mintas-Hodak, potpredsjednicu Vlade RH i izaslanicu predsjednika Republike na otvaranju Stalne izložbe crkvene umjetnosti u Zadru, i mr. Božu Biškupića, ministra kulture u Vladi RH.
- 4. srpnja, uvečer, prisustvovao otvaranju Stalne izložbe crkvene umjetnosti u Zadru, u crkvi sv. Marije, gdje je govorio na svečanoj akademiji (o otvorenju SICU donijet je prilog u prošlom broju *Vjesnika*).
- od 7. do 9. srpnja sudjelovao sa svećenicima na prvom turnusu duhovnih vježbi u Nadbiskupskom sjemeništu "Zmajević" koje je predvodio prof. dr. Tomislav Ivančić iz Zagreba.
- 8. srpnja primio izaslanstvo Association Amitié Perpignan - Zadar.
- 10. srpnja primio upravu "Novogradnje" iz Zagreba radi dogovora o dalnjim radovinama na izgradnji nove župne crkve na Belafuži u Zadru.
- 12. srpnja predsjedao sastanku Odbora za izgradnju i obnovu Zadarske nadbiskupije na kojem se razmatralo stanje u obnovi porušenih crkava.
- 13. srpnja slavio Euharistiju i podijelio sv. potvrdu mladima u župama Smilčić, Pridraga i Novigrad.
- 14. srpnja predsjedao V. sjednici Zbora savjetnika Zadarske nadbiskupije.
- 15. srpnja predsjedao V. sjednici Ekonomskog vijeća Zadarske nadbiskupije.
- 16. srpnja primio kulturne djelatnike koji su se istakli u radovima oko obnove i otvaranja Stalne izložbe crkv. umjetnosti u Zadru, i zadržao ih na domjenku.
- 17. srpnja primio direktora "Gradisa", gosp. Slavka Gospića.
- 18. srpnja, u pratinji don Čedomila Šuprahe i gosp. Livija Marijana, svog osobnog tajnika, posjetio gradonačelnika Benkovača, gosp. Branka Kutiju, i razgovarao s njim o djelovanju Crkve u poslijeratnom vremenu, osobito medu ugroženima i mlađima.
- 19. srpnja blagoslovio novu župnu kuću u Škabrnji.
- 20. srpnja bio nazočan na svečanoj akademiji koju je župa Preko priredila u prigodi dijamantne mise don Ive Sebastijana Lončara, svećenika iz Preka koji živi na Floridi, SAD.
- 21. srpnja propovijedao na dijamantnoj misi don Ive Sebastijana Lončara u župnoj crkvi Gospe od Ružarija u Preku.
- 21. srpnja, poslijepodne, predvodio koncelebrirano euharistijsko slavlje u crkvi sv. Ilike u Parčićima (župa Medvida) gdje se misno slavlje zadnji put održalo 1943. godine.
- 22. srpnja, u pratinji svoga tajnika, bio nazočan svečanosti prvoga samostalnog ljeta mlađih hrvatskih pilota u zračnoj luci Hrv. zrakoplovstva u Zemuniku. Tom prigodom se susreo i razgovarao s hrv. generalima, voditeljima školstva HRZ-a. Istoga dana uvečer bio je gost na školskom brodu HRM "Andrija Mohorovičić" u zadarskoj luci.
- 24. srpnja primio gosp. Slavka Adžića-Kapetanovića, gradonačelnika Biograda, s kojim je razgovarao o stanju crkvenih zgrada u Biogradu i o suradnji u održavanju kulturnih spomenika u Biogradu. Bio je nazočan i don Igor Ikić, župnik i dekan biogradski.

NAŠI POKOJNICI

S. M. TOMISLAVA (STOJA) DRAGAŠ 1914.-1997.

Nakon više godina povučenog i patničkog života, pritisnuta križem bolesti, preselila se u nebeske stanove svjetlosti i mira sestra S. M. Tomislava (Stoja) Dragaš.

S. M. Tomislava rođena je 25. 4. 1914. u Zemuniku od dobrih kršćanskih roditelja Roka i Mitre rođ. Kosović. Kao mlada djevojka g. 1933. stupila je u našu Družbu "Kćeri Milosrda" u Blatu na Korčuli sa željom da služi Bogu i siromasima i za njih se daruje. Svoje prve redovničke zavjete položila je 6. 8. 1935., a doživotne 5. 8. 1941. također u Blatu.

Poslušna volji Očevoj preko poglavarića, svoj život provela je u više naših redovničkih zajednica: Zemunik, Preko, Smokvica, Zadar, Passau-Njemačka, Vinagora, Pupnat i zadnje vrijeme na Ugljanu gdje je bila prikovanu uz bolesnički krevet poslije operacijskog zahvata u kolovozu prošle godine.

Kroz svoj dugi redovnički vijek vršila je razne dužnosti: kuharice, njegovateljice bolesnih i starijih osoba, a rado je pomašala i u svim kućnim poslovima gdje ju je i providnost preko poglavara postavljala. Dugo godina odlazila je i u milostinju i svojom marljivošću pomagala je svoje sestre, osobito one koje su tek započinjale svoj redovnički život u Kući Matici.

Svoj život nastojala je protkati molitvom za dobra redovnička i svećenička zvanja, za potrebe Crkve, svog naroda i rodnog joj Zemunka, koji je u ratnim razaranjima doživio velike štete. Sve ove potrebe, nosila je S. M. Tomislava u svoje srcu i prikazivala svoje patnje za dobro braće i sestara u nevolji. Na taj način

svojim životom posvjedočila je karizmu Družbe i naše Majke Utremeljiteljice i pretočila Kristovu ljubav u srca najpotrebnihi Božjeg i ljudskog milosrda.

U neizlječivoj bolesti raka, od koje je bovala, smireno i vedro znala je često ponavljati: "Boje je da je Bog ovo dao meni nego kojoj majci s djecom." Svoju patnju iskoristila je za duhovno dobro i obogaćenje mnogih duša, u čijim srcima će ostati upisan njezin vedri i nasmijani lik. Ovo svjedočanstvo ostavila je na poseban način među svojim susterima u koje je ulijevala vedrinu, povjerenje i ljubav. Velikom požrtvovnošću i sestrinskom pažnjom sestre su joj pružile sve potrebne usluge u njezinim potrebama, osobito kada su se njezine životne snage iz dana u dan smanjivale.

Pročišćenu patnjom za vječni prelaz u nebeski Jeruzalem, te okrijepljenu sv. sakramentima umirućih, Gospodin ju je pozvao u svoje kraljevstvo 21. 7. 1997. g. u 83. godini života i 62. redovničkih zavjeta.

Sprovod i sv. Misu zadušnicu u župnoj crkvi na Ugljanu služio je zadarski nadbiskup Mons. Ivan Prenda u koncelebraciji sa 7 svećenika i uz sudjelovanje oko 30-ak sestara i mještana. Bilo je nazorno i nekoliko vjernika iz njezine rodne župe Zemunik. Na kraju sv. Mise od S. M. Tomislave oprostila se S. M. Jadranka Mašina, nadstojnica zajednice u Zadru gdje je prije odlaska na Ugljan više godina boravila pokojnica. Zemni ostaci naše drage S. M. Tomislave sahranjeni su u sestarskoj grobnici na Ugljanu gdje čekaju zoru uskrsnuća.

*M. Adelina Franov,
vrhovna glavarica*

3. Proročki živjeti i navijestiti nadu otkupljenja

Prorok je Božji čovjek. On je u svom vremenu nosilac poruke Božje, objave Božje. On je izlaže pod vodstvom i potvrdom Božjom, tj. pravilno, iako ne savršeno, u konkretnoj situaciji u kojoj živi on i njegov svijet te slušajući Božja nadahnula, navješćuje je svojoj okolini. Prorok zastupa čistu vjeru i čistu vjernost Bogu. Bez ostatka. Danas proročka služba spađa u Crkvu. U njoj uvijek ima ljudi koji izvorno navješćuju stvarnost Božju u Isusu Kristu snagom njegova Duha i u poslanju za Crkvu koje Bog čini. Takav prorok je bio apostol Pavao. Takav se očituje u poslanici Galaćanima (1, 6-12). Stanje u crkvama u Galaciji je kritično i Pavao se osjeća obvezatnim da zahvati. Kriza premašuje mjesni slučaj. Ta je kriza važan momenat Crkve koja je u razvoju. Crkva je pred odlučnim izborom koji ne može izbjegći ako želi ostati vjerna istini Evandelja. Trebalо je izabrati između zakona i Evandelja. Isti izbor ona treba ponavljati u svim razdobljima svoje povijesti. Apostol brani istinu Evandelja koja je u Galaciji sporna. Zato je beskompromisna: nema razvodnjavanja Evandelja, postoji samo jedno Evandelje, a ono je naviještanje novoga života koji daje samo Krist.

Poruka koja krnji novost Božjega spasenja nije više evandelje. Nije se ustru-

čavao odlučno napisati: "Kad bismo vam mi ili kad bi vam andeo s neba navješćao neko evandelje mimo onoga koje vam mi navijestisemo, neka je proklet" (Gal. 1, 8). To je i u sljedećem retku ponovio odmah... Nadodat će prevažnu stvar. "Idem li za tim da ljudima ugodim? Kad bih sveudilj nastojao ljudima ugađati, ne bih bio Kristov sluga" (Gal. 1, 10).

Krist će s bolnom ali kristalnom jasnoćom, u jednom kritičnom času svojega samoobjavljenja reći apostolima, najbližima: "Hoćete li i vi otići?" (Iv 6, 67). Ne želi ublažiti težinu i jasnoću poruke.

Stoga se, braće i sestre, ne bojte navijestiti Evandelje povjerenju Crkvi i da našnjem čovjeku, mladom i starijem, radniku i intelektualcu. Evandelje ima svoju nutarnju snagu. Poslužimo mu svojim životom.

Nema nadomjestka Evandelju. Nema mjesta iskompleksiranom govoru na vjeronauku, u crkvi, bilo da se radi o doktrini, moralu ili kršćanskom bogoslužju. U tom poslanju Gospodin bio u srcima vašim, na usnama vašim, u naporima vašim, u ljubavi vašoj za Crkvu i svijet koji od vas očekuje poruku nade.

Stavljam vas sve pod zaštitu Marije, Majke Crkve u novoj pastoralnoj i vjeronačnoj godini. Amen.

*msgr. Ivan Prenda
nadbiskup*

KRŠTENJE - PRVI I TEMELJNI SAKRAMENT CRKVE (predavanje)

Uvodne napomene

O krštenju odnosno o krsnom otajstvu može se govoriti s različitim polazišta; naslov ovog predavanja nam nameće da o rečenom otajstvu nešto progovorimo s eklezijalnog polazišta. Treba reći da je tijekom povijesti - na doživljajnoj razini - bilo i sticanje jedno ili drugo polazište; izgleda da danas i kod nas sve više dolazi do izražaja doživljavanje krštenja baš s eklezijalnog polazišta, tj. ovaj se sakrament doživljava sve naglašenije kao čin priključenja kršćanskoj crkvenoj zajednici.

1. Kada govorimo o krsnom otajstvu s eklezijalnog polazišta onda se - uobičajeno - kaže da je to sakrament ulaska u Crkvu odnosno sakrament pristupa Crkvi. To je sasvim točno iako se u novije vrijeme (a na temelju nekih izraza NZ, osobito Djela apostolskih) radije govorio o krštenju kao o činu primanja u Crkvu, pri čemu se naglašava aktivitet Crkve koja prima nove članove, ili, kako se govorilo u Otačko doba, "rada" svoju novu djecu; no, pri tome se nije zaboravljalo da, u konačnici, Bog Otac po svome Sinu a snagom Duha daje Crkvi tu sposobnost radanja ljudi na novi život; ista misao izrečena je i izrazom da je Bog "pridružio" Crkvi nove članove. Tu imamo jaki izraz o krsnoj vodi kao "utrobi Crkve" u kojoj Duh Božji podiže odnosno stvara novo crkveno potomstvo.

2. Naglašavajući da je krštenje "primanje u Crkvu" ističe se aktivitet i Trojstva i Crkve, ali paralelno s time ne smije se zaboraviti da je krštenje i aktivitet onoga koji biva priman; taj aktivitet je prvenstveno naglašen time što je krst shvaćen kao osobiti "sakrament vjere". Time se želi izreći da je Božji dar vjere krštenjem (kada je riječ o odraslim krštenicima) započaćen, dovršen jer je vjera primanjem tog sakramenta postala javno očitovanje pred zajednicom, tj. postala je vjeroispovijest kao trajno obilježje i odrednica. Na

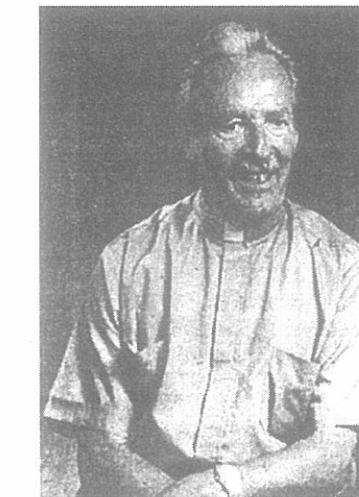
toj liniji je i govor novog "Reda krštenja djece" (vidi: Uvodna napomena u obredniku!) kada se kaže da će krštenje djeteta tek onda postati "potpuna stvarnost" kada to dijete bude poučeno u vjeri i kada tu vjeru bude osobno prihvati; dakle, ni kod djeteta nije nevažno izrazito ovaj sakrament doživljavati kao sakrament vjere - i kao Božjeg dara vjere i kao odgovora krštenika - jer očito krsno *događanje* je mnogo šire i dulje nego li samo podjeljivanje odnosno primanje krsnog obreda: treba se dogoditi, makar postupno, i krsno otajstvo - kod odraslih prije samog obreda a kod djece nakon obreda da bi to zaista bio sakrament!

3. Ističući da je krštenje sakrament vjere još jasnije dolazi do izražaja činjenica da je Crkva - zajednica odnosno zajedništvo vjere; čini se da baš to treba uvijek imati pred očima jer je to prva odrednica Crkve. Pri tome možda treba još više naglašavati da je "subjekt" vjere u prvom redu baš zajednica a u toj zajednici i s tom zajednicom i pojedini krštenik; treba jasno uočiti da je vjera prvenstveno ambijent, ozračje u koje ulazi novokrštenik da bi onda nastavio put vjere u tom zajedništvu. I treba reći da ćemo u pastoralu mnogo toga propustiti ako nam neposredni cilj ne bude baš stvaranje tog zajedništva vjere. Bit će prevažno pa čak i nezaobilazno da (odrasli) novokrštenik može "osjetiti" da postoji ta vjerska zajednica, a krštenje djeteta je smisleno samo ako je to prvi korak vjerske "socijalizacije", tj. prvi kontakt s već postojećom zajednicom vjere - i to zajednice odraslih da ne bi kršćanstvo bilo doživljavano kao nešto što je za djecu i, eventualno, starce.

4. Kada govorimo o krštenju kao sakramentu vjere po kojem se ulazi u Crkvu kao zajedništvo vjere, onda se ne smije zaboraviti da je riječ o *vjeri u Isusa Krista kao Spasitelja*. Čini se da baš na tom planu treba još mnogo toga uraditi u našim kršćanskim zajednicama. Naime,

NAŠI JUBILARCI

DIJAMANTNA MISA DON SEBASTIJANA LONČARA

U nedjelju 20. srpnja u crkvi Gospe od Ružarja, u Preku kod Zadra, svoju dijamantnu misu slavio je svećenik Ive Sebastijan Lončar iz Englewooda u Floridi.

Euharistijsko slavlje predvodeo je zadarski nadbiskup mons. Ivan Prenda u koncelebraciji sa slavljenikom, svećenicima: don Titom Šarinom, don Antonom Batarelom i don Boškom Obradovićem te trećorecima: o. Nikolom Nižićem, o. Rokom Gregorijem i o. Božom Sučićem. Osvrćući se na životni put proroka Izajie, mons. Prenda je u propovijedi govorio o neprestanim Božjim zahvatima kojima On i danas poziva radnike u svoj vinograd. Posebno je istaknuo što je za hrvatski narod kroz četrnaest stoljeća značio kler na području kulture, pismenosti te posebno odgoja u vjeri. U svezi s tim nadbiskup Prenda je izrazio nadu kako će naše župe kao i u prošlosti biti rasadnik brojnih zvanja.

Slavljenik Lončar rođen je u Preku 18. lipnja 1913. od pobožnih roditelja Luke i Gašpe, rod. Mihatov. Nakon osnovne škole školovao se od 1925. do 1929. kod franjevaca trećoredaca u gimnaziji na Školjcu kod Zadra. Nakon novicijata u Krku od 1929. do 1930. odlazi u Rim na daljnji studij u Gregorijanu. Tamo od 1930. do 1933. studira filozofiju, a u Zagrebu na Teološkom fakultetu od 1933. do 1937. Za svećenika ga je 27. lipnja 1937. zaredio zagrebački nadbiskup Alojzije Stepinac.

Bio je župnik u Prvić Šepurini od 1937. do 1938. U svibnju 1940. odlazi u Ameriku gdje je župnik u Pittsburghu u Pensilvaniji sve do 1956. godine. U Washingtonu je kod trećoredaca do 1960. Odatle odlazi na Floridu gdje se 1968. godine inkardinira u biskupiju Venice. Kao misionar je djelovao Tanzaniji u tri navrata: 1977-1978; 1979-1982. i 1988-1991. Godine 1987. u rođnom je Preku slavio 50. obljetnicu svećeništva i nakon toga je po treći put otišao u Tanzaniju kao misionar. Danas živi kao umirovljeni svećenik u Floridi kamo se vratio nakon slavljenja dijamantne mise i tro-mjesečnog boravka među rođinom u Preku.

7. 3.

Za novu župnu crkvu Gospe od Ružarija nabavio je dva nova zvona župnik don Šime Kevrić. Njih je 3. nedjelje došašća, 14. prosinca 1980. god. blagoslovio preko svećane koncelebracije uz prisutnost mnoštva vjernika msgr. Marijan Oblak, nadbiskup zadarski. Veće je posvećeno Gospo od Ružarija, naslovnici nove crkve, a drugo sv. Marku, ev. Natpisi su na obim zvonima povezani s veličanstvenom proslavom "Branimirove godine" koja se slavila prethodne godine u Ninu 1. i 2. rujna 1979.:

HRVATSKA KATOLIČKA OBITELJ
DNEVNO MOLI I NEDJELJOM
SLAVI MISU.
PRIDRAGA, 1980.
DON ŠIME KEVRIĆ, ŽUPNIK.

Po sredini zvona urezan je veliki zavjetni križ Branimirove godine.

Poslije barbarskog rušenja nove crkve četnički su porobljivači nova zvona odnijeli i sakrili. Kasnije, poslije oslobođenja Pridrage, jedno je zvono pronađeno, a od drugoga, razbijenoga, samo par ulomaka. Natpis na sredini pronađenog zvona: SVETI MARKO, MOLI ZA NAS!

Na zvonu se nalaze ukrasni likovi: sv. Petar i Pavao, sv. Marko s lavom. Na oba zvona ime ljevaonice: DITTA ING. F. DE POLI: VITTORIO VENETO, ITALIA.

Obnovom mjesa Pridrage i njezinih crkava, koja je u punom zamahu, svanut će bolji dani njezinim vrijednim i vjernim žiteljima.

Rozario Šutrin

svi smo mi danas svjedoci određene zainteresiranosti za "duhovno", "mistično", "transcendentno" ali velika je opasnost da i kršćani ostanu na razini neke "generalne" vjere, nekog vjerskog sinkretizma ("new age"-a), neke "svesvjetske vjere". Zato kršćanstvo jednako uporno govori o vjeri kao (osobnom) činu ("fides qua") ili o vjeri kao određenom sadržaju ("fides quae"), tj. o vjeri kako o onom što se vjeruje. Čini se da živimo u vremenu i okolnostima kada nije dovoljno da svećenik zna sadržaj naše vjere nego je upravo nužno to proširiti i na mnoge laike, osobito intelektualce. Ta "fide quae" je to nužnija kada Crkva ima mogućnost da bude prisutna u javnom društvenom životu; da pače ako ikad onda to danas uvidamo upravo kao poslanje Crkve kao cjeline, tj. nužnost da kršćanska misao i duh budu prisutni u oblikovanju javnog društvenog života. Otuda potreba, goruća potreba u našim okolnostima za javnim radnicima koji će biti nadahnuti ali i koji će poznавati Evandelje.

5. Kao osobiti vid krsnog otajstva, a koji je samo drugo lice vjere, treba - zbog vjernosti Tradiciji - naglasiti *obraćenje*. Dovoljno je pod tim vidom uzeti u ruke spise NZ (a i SZ) i najranije Otačke spise.

Postati kršćanin je nekada značilo prvenstveno odreći se idola i okrenuti se Bogu. Naime, iz spomenutih spisa jasno proizlazi da čovjeka ne potire samo zlo u smislu osobnog lošeg čina nego i zlo koje se može izreći kao "zablude", "krivo mišljenje", "krivo vrednovanje"... U prvim stoljećima kršćanstva (kojim donekle sliči i naše stoljeće) Isusovo spasiteljsko djelo se naglašeno doživljavalo kao čovjekovo "novo rođenje", kao "preporodenje iz vode i Duha", pri čemu je sasvim osobiti naglasak dobivalo krsno otajstvo kao dogadaj "prosvjetljenja", oslobođenje od zabluda ("idola"); kršćani su smatrali da je baš njima Isus dao pravu "spoznaju" pa su se oni i smatrali pravim "gnosticima"... U kasnijim stoljećima kršćanstva nekako se smatralo da su svi "prosvjetljeni" jer se radaju i žive u "prosvjetljenom" društvu pa će i djeca, rano krštena, biti pravilno odgojena ako se uključe u to postojeće "kršćansko" društvo... Međutim, danas situaciju doživljavamo drukčije i svima je na ustima potreba za novom evangelizacijom, za reevangelizacijom postojećih kršćana... Opet se vraćamo na početak Isusova javnog djelovanja: "Obratite se i vjerujte evandelju", što možemo shvatiti i kao poziv: "Obratite se, tj. vjerujte evandelju."

prof. dr. Aldo Starić

PROBLEM KRŠTENJA DJECE (priopćenje)

Kao svećenici živoga Boga, izabrani smo između mnogih da budemo produžene ruke Velikog svećenika Isusa Krista, vršeći u njegovo ime službu naučavanja, posvećivanja i upravljanja Božjim narodom.

U svom svakodnevnom pastoralu, tj. u umijeću apostolskog življenja i navještanja, susrećemo se s oduševljenjima, ushitima i radostima. Ali ponekad i s neuspjesima, razočaranjima, s protivljenjem svijeta, i s nekim specifičnim pastoralnim problemima.

Pri našem pokušaju da definiramo pojam problema, susrest ćemo se s različitim pojmovima kao što su: teškoća, zatrepa, neriješeno pitanje, nesklad, nejasnoća, nesporazum, nelogičnost i sl. Problem je na prvome mjestu doživljaj subjekta, tj. samoga čovjeka. Čovjek je također i onaj koji problem susreće, otkriva ili stvara. Ako nema čovjeka kao nositelja problema, tada nema ni problema, i da bi se problem mogao riješiti, potrebno ga je pobliže odrediti, uspostaviti vezu različitih činjenica i spoznaja.

S različitim problemima susrećemo se u našem pastoralnom djelovanju. Upravo, što je različitiji pastoral, to su i različitiji problemi. Pastoral svetih sakramenata je veliko i važno područje u svakodnevnom apostolatu. Danas ćemo pokušati definirati i analizirati neke probleme koji se pojavljuju u pastoralu sakramenta krštenja djece.

Novi Zakonik kanonskoga prava u Kan. 97. & 2, definira nam pojam djeteta i kaže da se maloljetna osoba prije navršene sedme godine života naziva djetetom. Smatra se da nije umno razvijena.

Upravo u periodu do sedme godine života, roditelji nam se najčešće obraćaju sa željom da krste svoje dijete. Međutim,

ako malo bolje pogledamo neke situacije prije krštenja, i kako veliki dio naših vjernika živi svoju vjeru, možemo zaključiti da na području krštenja djece ima podosta problema. Neki su stari i imamo ih redovito u pastoralu; s druge strane, pojavljuju se novi i specifični za vrijeme u kojem živimo. Naime, zapažamo jednim dijelom veće zanimanje za Crkvu nego prije.

Motivi zbog kojih roditelji žele krstiti svoje dijete

Ako se zadržimo kod motiva za krštenje, roditelje možemo podijeliti u nekoliko osnovnih grupa. Motivi su različiti i otkrivamo ih već za vrijeme prvog susreta, ili za vrijeme krsne kateheze. Taj prvi susret roditelja i svećenika kako je važan, on mora biti ugodan i kod roditelja može rasvijetliti neke predrasude. Čim roditelji traže krštenje svoga djeteta, znači da se radi o jednoj želji koja je u većini slučajeva dobromanjerna.

a) Krštenje iz tradicije

Na pitanje svećenika o razlozima krštenja, roditelji najčešće odgovaraju: "Pa i mi smo kršteni, neka i naše dijete bude kršteno", "Rođeni smo u katoličkoj vjeri, u nas je takav običaj". I sl. Pod pojmom običaj (tradicija) podrazumijevamo "dugotrajan način ponašanja ljudi koji se drži obveznim"¹. Tradicija je po sebi pozitivna, ali njezina forma mora se ispuniti sadržajem. Roditelje s takvim motivima trebalo bi oplemeniti Evandeljem. Moramo i znati da je "svijet tradicije okrenut prema natrag i sastoji se poglavito od sjećanja, prethodi ponašanju i mišljenju pojedinca i zajednice i određuje ih".²

žani su se presretni vratili i našli okupljeni u svojoj slobodnoj Pridrazi 27. kolovoza 1995. Dovезli su se brojnim autobusima da ponovno vide svoje većinom popaljene domove i do temelja porušenu crkvu Gospe od Ružarija. Mnogima u očima blistaju suze radosnice, a u srcu vjera i pouzdanje u Božju pomoć i majčinski zagovor svete Bogorodice Marije.

Nadbiskup zadarski msgr. Marijan Oblak s velikim brojem uzbudenih vjernika Pridrage slavi svečanu Misu na prostoru pred ruševinama Gospine crkve. Radosti prisutnih doprinijelo je i prvo krštenje u oslobođenoj Pridrazi - krsno slavlje četveromjesečnog Borne, sinčića Sandre i Augustina Maroje. Ono je navijestilo duhovnu i materijalnu obnovu pridraških porušenih domova i crkava.

Prema posljednjem popisu pučanstva u Pridrazi je živjelo 1.779 duša. Opći šematizam katoličke Crkve dr. Krunoslava Draganovića, Sarajevo 1939. god., donosi da je te godine u Pridrazi živjelo 1.514 + 30 odsutnih. Njegov najnoviji šematizam iz 1974. god. (str. 318.) bilježi da je tada u Pridrazi bilo 1.920 prisutnih vjernika i k tome 200 privremeno odsutnih. Prisjetimo se usput da je pred stotinu i pedeset godina u Pridrazi živjelo - godine

1843. samo 406 stanovnika, godine 1900. - 794, a 1928. god. 1.262 žitelja u 166 obitelji. Tako nam svjedoče crkveni šematizmi.

PRIDRAŠKA ZVONA

*Povrh grobova jeca,
Moli sa srcem sveca
Stari seoski zvon.
I još ih milion
Kao on.
Čist u čistoći visa,
Svet u svetosti misa...
Pjeva radosno Slava...*

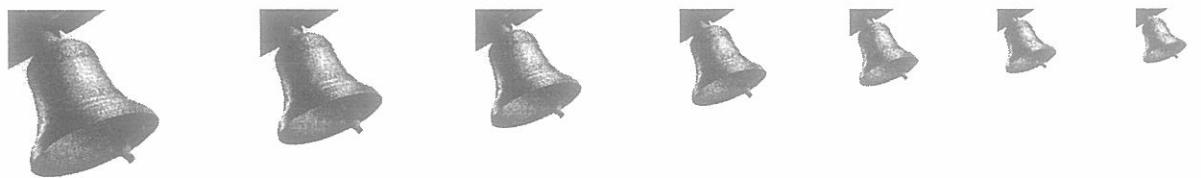
(Branko Klarić, Zvon)

Na ratom teško oštećenoj crkvi sv. Martina visjela su povije pročelja u jednostavnoj kamenoj preslici-zvoniku dva zvona. Nabavio ih je župnik don Nikola Pedišić Stariji 1939. godine. Nosila su kao natpise malo preinačenu lozinku Stjepana Radića, političkog vode hrvatskoga seljačkog pokreta i osnivača HSS - Hrvatske seljačke stranke: "VJERA U BOGA i HRVATSKA SLOGA".

Pridraza - stara župna crkva sv. Martina

¹ Ivan GRUBIŠIĆ, Hrvatski katolicizam: vjera ili običaj? Bogoslovска smotra, LXVI. Zagreb, Kršćanska sadašnjost, 1996, br. 2-3, str. 359.

ZVONA NAŠIH PORUŠENIH CRKAVA

PRIDRAGA

Pridraga je naše veće kotarsko mjesto, povjesna župa sv. Martina, biskupa. Smještena je između Novigradskog i Karinskog mora. U starini se nazivala Sumartin, ili Sumartindol(ac); Dolac sv. Martina, po crkvi sv. Martina. U ispravi iz 1435. god. zove se samo Dolac, a tek od 17. st. nosi sadašnje ime Pridraga. "Mjesto ispod velike Drage", pri dragi. Otud naziv Pridraga.

CRKVA SV. MARTINA

Usred polja, na podnožju kamenita brda, nalazi se jednobrodna starohrvatska crkva sv. Martina, s tri apside, složene u formi trolista, lista djeteline. Trikonhalna crkva. Spomenik kulture. Za prošloga Domovinskog rata, osobito 17. ožujka 1992., teško oštećena od okupatorskih srbočetnika. Apsida je probijena na dva mesta topničkim granatama, pa su pojedini dijelovi zida i krova teško oštećeni, gotovo uništeni.

Ima tri drvena oltara. U mnogome nalik na starokršćansku crkvu u Bilicama kraj Šibenika. Potječe iz 5. ili 6. st. Prema nekim izvorima iz 10. st. Mišljenje je mnogih da je starohrvatska crkva sv. Martina izgrađena na temeljima starokršćanske. "Uz crkvu pronadjeni ostaci šesterostane krstionice" (Vodič, 125). Oko crkve groblje s klesanim kamenim grobovima; danas opustošeno. Tu je i tridesetak stećaka, biliga. Uz crkvu pronadjeni arhitektonski ulomci, ukrašeni pleterom, kao i materijali sa starokršćanske oltarne pregrade. Osobito je poznat bareljef hrvat-

skog viteza, ratnika na konju, zaštitnika crkve, sa štitom i mačem. Čuva se u Arheološkom muzeju u Zadru.

U blizini, na lokalitetu Mijolovac, otkrivena je 1940. god. starohrvatska crkva sv. Mihovila. Centralnog je oblika, sa šest apsida uokolo. Sagradena je oko 10. st. na ostacima antičke gradevine. Pronadjeni su i ostaci srednjovjekovnog samostana koji je 1560. god. napušten i potom razrušen.

NOVA CRKVA SV. RUŽARIJA

U blizini župnog doma sagrađena je 1977. god. nova crkva u čast Gospe od Ružarija. Prije je na tom mjestu stajala kapela sv. Marka, podignuta 1882. U nedjelju, 1. listopada 1978. nadbiskup zadarski Marijan Oblak posvetio je u Pridrazi novu Gospinu crkvu uz sudjelovanje brojnih svećenika i mnoštva vjernika, sa župnikom don Šimom Kevrićem. Pobunjeni Srbi i vojnici tzv. nar. armije prodrli su 21. stud. 1991. g. u Pridragu, pobili brojne naše hrvatske sinove i kćeri i do početka. 1992. god. potpuno je zaposjeli, opljačkali i zapalili. U njoj su ostali pune četiri godine. Puni mržnje prema katoličkim Hrvatima, novu su crkvu krajem 1991. teško oštetili, a 17. ožujka 1992. miniranjem potpuno razorili. I župnu kuću, izgrađenu 1885. god., zapališe.

Poslije više od četiri godine četničke okupacije i dugih, mukotrpnih godina progonstva i odijeljenosti od stoljetnih ognjišta i rodnoga praga, nakon pobjedičke vojno-redarstvene akcije "Oluja", Pridra-

b) Krštenje iz straha

Kod takvih roditelja strah je najčešće povezan i s praznovjerjem. Roditelji žele krstiti svoje dijete zbog straha od bolesti, smrti i zlih sila; puni su neizvjesnosti i redovito ništa ne znaju o vjeri. Istodobno, vrlo pažljivo slušaju svećenika i njihov stav se može promijeniti.

c) Krštenje zbog osobnog interesa i obzira prema ljudima

Roditelji iz te skupine također ništa ne znaju o vjeri. Svoje dijete žele krstiti zbog njih samih. Djeca su im vrlo često već u odrasloj životnoj dobi. Žive u sredini koja je uglavnom katolička. Zbog te iste sredine i pojedinaca koji ih potiču na krštenje, oni se odlučuju za krštenje. S tim činom smatraju da će im se dijete identificirati sa sredinom u kojoj žive, a samo dijete, ako je već odraslije, izgubit će kompleks manje vrijednosti. Motivi takvih roditelja mogu se oplemeniti; često puta potreban je dugotrajan i naporan razgovor. Nije rijedak slučaj da kod takvih roditelja inicijativa za krštenje dolazi i od same djece.

d) Krštenje iz življene vjere

Uz sve navedene primjere možemo reći da postoje roditelji koji znaju što hoće. Njihovi motivi su duboko vjerski. Poznaju svoju vjeru, a za krštenje svoga djeteta pripremaju se još prije rođenja djeteta.

POJEDINAČNI PROBLEMI

1. Veliko nepoznavanje vjere kod roditelja

Za mnoge naše župne zajednice možemo reći da imaju mnogo krštenika, tj. kršćana, a vrlo malo pravih vjernika. Oni

koji su prije 1990. godine bili rubni kršćani ostali su i dalje na istoj dimenziji, a oni koji su donekle živjeli svoju vjeru, vrlo malo čine na području laičkog apostolata. Za veliki broj roditelja možemo reći da vrlo malo ili nikako ne poznaju svoju vjeru. Rast njihove vjere prestao je primanjem svetih sakramenata, mnogi su izgubili osjećaj i svijest svoje crkvenosti; štoviše, primjećujemo da nam srednja generacija kod roditelja ulazi u svojevrsnu krizu vjere.

Vjersko neznanje roditelja vrlo jednostavno možemo otkriti, i to već pri prvom susretu s njima. Kod nekih susrećemo i ignoriranje vjere i Crkve. Temeljno je pitanje: kako vrednovati vjeru samih roditelja? Da li po tome koje sakramente imaju, pohađaju li svetu misu? Put do otkrivanje njihove vjere mogao bi biti sljedeći: postupno uvidjeti koja su im opća stajališta o čovjeku i životu, a tek nakon toga omogućiti otčitanje vjerničke dispozicije.³

2. Roditelji nisu primili sakr. svete ženidbe a to mogu učiniti

Ovaj problem nužno izvire iz već prije spomenutog problema. Kod pitanja ženidbe susrećemo se s različitim situacijama. Jesu roditelji vjenčani ili ne, saznaјemo najčešće prigodom krštenja. Ako se susrećemo s roditeljima koji su samo civilno vjenčani ili žive u priležništvu, svećenik ne bi smio propustiti priliku da ih potakne na primanje sakr. ženidbe (ako nemaju zapreke), i na primanje drugih sakramenata. Potrebno im je na lijep način prikazati nelogičnost i kontradikciju između molbe za krštenje i njihova načina života koji je u suprotnosti s Evangeljem. "Odbijanje krštenja u tom slučaju temelji se na zahtjevu sakramento ženidbe".⁴ Motivi za krštenje kod takvih roditelja nisu vjerski. Ako izričito odbijaju ženidbu, a za nju nemaju zapreku, krštenje djeteta je potrebno odgoditi, ali u dogоворu s njima.

2 Ibid. str. 360.

3 Sukob prakse ili razilaženje u teološkom pristupu? (Okrugi stol o pastoralu slavlja krštenja), Antun ČEĆETKA, Vjesnik dakovачke i srijemske biskupije, Đakovo, Biskupski ordinarijat, 1997, br. 5, str. 315.

4 Matija BERLJAK, Sakramenat krštenja prema novom crkvenom zakoniku, Kateheza, 1983, br. 4, str. 46.

3. Roditelji su rastavljeni

Ako su roditelji rastavljeni, a istodobno imaju zapreku za ženidbu, njihovo se dijete može krstiti, ali pod uvjetom "da roditelji, ili barem jedan od njih, traži krštenje, i da se jamči da će dijete biti kršćanski odgojeno".⁵ Međutim, ako postoji sumnja u izvršenje te obaveze, svećenik je dužan obratiti se mjesnom ordinariju koji može dati upute da li bi u tom slučaju bilo dovoljno jamstvo kumova ili nekih drugih osoba.⁶

4. Jedan od roditelja ne želi primiti sakr. svete ženidbe

Razlozi za takav stav mogu biti različiti. Crkva kaže da se u takvom stanju ženidba može ukrijepiti ako za to postoje uvjeti, a dijete može krstiti.⁷

5. Oba roditelja ne žele primiti ženidbu zbog teškoga stanja

I takvi se slučajevi događaju. Među roditeljima česte su nesuglasice, svada i sl. Roditelje ne smijemo siliti da prime sakr. ženidbu. Potrebno ih je poučiti o krštenju, krstiti njihovo dijete, i voditi brigu o njima koliko je to moguće.⁸

6. Jedan od roditelja ne želi krstiti svoje dijete

U takvom slučaju svećeniku je potrebno mnogo pastoralne razboritosti. Roditelj koji ne želi krštenje svoga djeteta redovito se i ne susreće sa svećenikom. Dijete se može krstiti ali samo ako postoji čvrsto jamstvo drugog roditelja da će dijete biti odgojeno u vjeri. To jamstvo vrijedi također i za kumove.

7. Jedan od roditelja predstavlja se kao ateist, ili je pripadnik neke druge vjerske zajednice

Kao i u prijašnjem slučaju, potrebno je utvrditi da li postoji jamstvo da će dijete biti odgojeno u vjeri. Ako nam roditelj koji je katolik ne daje čvrstu garanciju, ili je pod velikim utjecajem druge osobe, krštenje je potrebno odgoditi u dogovoru s roditeljima. Ako li svećenik odluči krstiti dijete, nekatoličku stranu mora informirati o tome da se Crkva nada kako neće biti zapreka pri odgoju djeteta u vjeri. Ako se jedan od roditelja predstavlja kao ateist, a nema ništa protiv krštenja djeteta, svećenik bi trebao uvidjeti o kakvom se ateizmu radi, praktičnom, borbenom ili o nekom drugom shvaćanju svijeta i čovjeka.

8. Roditelji su zanemarili kršćansku pouku djece koja su već krštena

S takvim primjerima često se susrećemo, osobito u gradskim sredinama. Roditelji žele krstiti svoje dijete, a djecu koju su već krstili ne poučavaju u vjeri, ili im to uskraćuju. Takva djeca nemaju kao ni roditelji nikakvu vezu sa svojom župnom zajednicom, ne pohadaju vjeronauk u školi ni u župi. Ako svećenik ima sve te informacije, ili još neke druge, krštenje je potrebno odgoditi. Dosadašnji način života, i ponašanje roditelja prema vjeri, jasan su pokazatelj da i dijete za koje traže krštenje neće biti odgojeno u vjeri. "Nedbraslo dijete ne može se krstiti ako njegovi roditelji ili drugi srodnici ne mogu zajamčiti da će se ono kasnije kršćanski odgojiti. Ako se to jamstvo razložno ne može dobiti, razboritost nalaže odgoditi krštenje."⁹ Doista, u takvim slučajevima teško

u odjeću i maske anđela, likova iz Staroga ili Novoga zavjeta, ili pak simbola liturgijskog posuda i slično.

Iz svega rečenoga proizlazi da Crkva preporučuje i upriličuje javne ophode (procesije) "zato da bi razbudivala pobožnost vjernika ili da bi se spominjala Bo-

žjih dobročinstava te da bi Bogu zahvaljivala ili od Boga molila zaštitu. Zato ih treba pobožno slaviti, jer one sadrže velika božanska otajstva i oni kop ih pobožno vrše postižu spasonosne plodove kršćanske pobožnosti" (BC, 1093).

Marko Babić, ofm

5 Ibid, str. 45.

6 Ibid, usp. str. 45.

7 Ibid, usp. str. 46.

8 Ibid, usp. str. 46.

9 Msgr. Marijan OBLAK, TV i radio-kateheze, Nadbiskupija zadarska, Zadar, 1995, str. 50-51.

Redoslijed u ophodima

Predvoditeljima liturgijskih ophoda i ravnateljima ceremonija najviše brige zadaje organizacija pravilnoga redoslijeda u pojedinim ophodima i njihovo skladno odvijanje. Ovdje iznosimo neka pravila i praktične sugestije koje mogu pomoći voditeljima i sudionicima.

1. Ophodi koji nisu s Presvetim Sakramentom održavaju se *prije mise*, a ophodi s Presvetim Sakramentom *nakon mise* kao produženi oblik štovanja Presvetog Sakramenta posvećenog na dotičnoj misi.

2. Ophode treba prilagoditi čudi pojedinoga naroda ili mesta u kojem se odvijaju (*Biskupski ceremonijal*, /dalje: BC/ br. 1098).

3. Redoslijed u ophodima u kojima se ne nosi Presveti Sakrament, nego npr. kip ili slika sveca zaštitnika:

- kadioničar s kadionikom koji se dimi;
- križonoša s križem i dvojica poslužnika s upaljenim svijećama s njegove lijeve i desne strane;
- obučeni poslužnici;
- preporučljivo je da iza njih idu djeca;
- dakon s evangelistarom ako se nosi u ophodu;
- suslavitelji (koncelebranti),
- predsjedatelj;
- kip ili slika
- vjernici.

4. Redoslijed u ophodima u kojima se nosi Presveti Sakrament:

Sve kao gore pod 3 osim što kadioničar ide ispred predsjedatelja koji nosi Svetootajstvo, a koncelebranti i klerici iza njega prema stupnju dostojanstva. Iza klerika stupaju vjernici laici. U tim ophodima je dobro održavati postaje za koje su predloženi obrasci u posebnoj knjizi: *Red*

euharistijskih procesija i bogoslužje kvartri i prosnih dana, Zagreb 1985.

5. Odvijanje nekih ophoda preko godine propisano je u liturgijskim knjigama i njih treba opsluživati.

6. Pravac (smjer) kretanja ophoda od mesta polaska do mesta dolaska, posebno ako se "obilazi" oko crkve ili groblja, zaokreće se uvijek udesno.

Raspored vjernika u ophodima

Što se tiče rasporeda vjernika u procesijama, neka se *drže mjesni običaji* (BC, 392). U mnogim seoskim župama još je na snazi običaj da ispred svećenika idu muškarci, a iza žene. U duhu gornje upute takav se običaj može zadržati, ali u većini mjesta, posebno u gradovima, to je već deplasirano. Neukusno je rastavlјati npr. bračne parove i u crkvi i u ophodima. Možda je već sazorilo vrijeme da ispred svećenika, a iza križa, idu samo poslužnici, djeca i eventualno pjevački zbor, a svi ostali vjernici iza kipa ili slike. U svakom slučaju, treba poštivati ustaljene običaje pojedinih mjesta ali im ne treba robovati. U svakom slučaju, treba se čuvati krajnosti i svakako, izbjegavati da procesije budu uzročnik svada i podjela u župi.

Odjeća za vrijeme ophoda

Predvoditelj redovito nosi plašt ili misnicu, ostali klerici liturgijsko ruho prema svome stupnju i obliku procesije. Izvezvi procesije s Presvetim Sakramentom, biskup, ako je obučen u svetu odjeću, nosi na glavi mitru i pastirske štap ako ne mora držati u ruci neki predmet, npr. svijeću, grančicu...

Običaj je da u procesiji svi muškarci idu gologlavi, osim vojnika ili akademskih profesora u odorama kojima je kapa sastavni dio odjeće.

Nije dopušteno da u ophodu sudjeju djece (a osobito ne odrasli) obučena

je dobiti bilo kakvo jamstvo i garanciju sa strane roditelja. Radi bolje provedbe u praksi Reda krštenja, biskupi bivše Jugoslavije izdali su Smjernice za pastorizaciju krštenja 1973. godine.

Osvrćući se na ovakve specifične situacije kod krštenja, biskupi dotiču i problematiku sakramento svete ženidbe. "Ako su roditelji zanemarili sklopiti crkvenu ženidbu, ili je očito da nisu praktični vjernici, potrebno im je prikladnim načinom izložiti smisao njihova traženja i odgovornosti koje preuzimaju. To je prigoda da ih se potakne na svjesniji kršćanski život. Međutim, ako takvi imaju odrasliju krštenu djecu kojoj su zanemarili osigurati pripravu na sakramente isповijedi, pričesti i potvrde, neka im se krštenje barem na neko vrijeme odgodi (npr. koji mjesec), a potakne ih se da dobro razmisle o svom traženju i djelom potvrde ozbiljnost svoje nakane."¹⁰

9. Oba roditelja su nekrštena

U posljednje vrijeme imamo sve više takvih slučajeva. Ti primjeri odraz su vremena i situacije u kojoj se nalazimo. Roditelji koji nisu kršteni a žele krstiti svoje dijete, to ne čine iz vjerskih razloga. Roditeljima bi svećenik trebao objasniti smisao značenja krštenja i odgovornosti u odgoju djeteta. Kod takvog slučaju nema nikakve garancije za odgoj djeteta u vjeri, i krštenje u dogоворu s roditeljima potrebno je odgoditi.

10. Roditelji ne žele sudjelovati na pouci prije krštenja

U takvim slučajevima, koji su doista rijetki, krštenje je potrebno odgoditi. Roditelji koji se ne žele susresti sa svećenikom u pouci imaju pogrešne motive za krštenje.

11. Krštenje djece izvan matične župne zajednice

Govoreći o mjestu krštenja djece i odraslih, Zakonik kanonskoga prava u kan. 857 & 1 i 2. kaže sljedeće: "Vlastito mjesto krštenja, osim u potrebi, jest crkva ili kapela.

Neka bude pravilo da se odrasla osoba krsti u svojoj župnoj crkvi, a dijete u vlastitoj župnoj crkvi roditelja, osim ako drugčije savjetuje opravdan razlog."

U svojim Smjernicama za pastorizaciju krštenja biskupi dotiču i tu problematiku, "Neka župnik dozvoli krštenje u drugoj crkvi, ali uz uvjet da bude osigurana priprava roditelja. Krštenje se svakako ima što prije upisati u Maticu krštenih župe krštenja. i javiti vlastitom župniku."¹¹

Krštenja izvan župne zajednice nisu tako česta, ali se ipak događaju. Svoju želju da dijete krste u drugoj župi ili drugoj crkvi, roditelji argumentiraju na različite načine. Sa župom u kojoj žele krstiti svoje dijete emotivno su vezani, kod nekih je to njihova rodna župa, ili župa u kojoj su već prije krstili svoju djecu. Neki traže krštenje u župi u kojoj je svećenik s kojim su u dubokim prijateljskim odnosima. Neki se opravdavaju da su podstanari i da im je svejedno gdje će krstiti svoje dijete. Postoje i oni koji Crkvu doživljavaju kao "servis za vjerske usluge". Crkva iz tog razloga mora zadovoljiti njihovim zahtjevima i željama. Imamo takoder i slučajeva da roditelji traže krštenje negdje drugdje jer im je njihov župnik odgodio krštenje, ili ih je potaknuo na primanje nekih sakramenata, npr. svete ženidbe.

Za veliki dio vjernika koji svećeniku dolaze sa željom da im se dijete krsti izvan njihove župne zajednice, možemo reći da pripadaju u najotuđeniji dio naših vjernika.

¹⁰ BKJ, Smjernice za pastorizaciju krštenja, Vjesnik zadarske nadbiskupije, 1973.

¹¹ Ibid.

U slučajevima kod takvih zahtjeva, kao Crkva moramo zajednički nastupati, teološki, pastoralno i administrativno, Uostalom, to koristi i ugledu same Crkve. I svećenici i roditelji morali bi se pridržavati nekih pravila i normi.

Roditelji koji žele krstiti svoje dijete izvan župne zajednice trebali bi se najprije obratiti svojem župniku. Međutim, ako se ti roditelji prije obrate nekom rugom župniku, on ih je dužan uputiti na njihova župnika. Taj isti župnik trebao bi iskoristiti tu priliku da roditeljima objasni smisao krštenja djeteta u župi roditelja. Roditelji ne bi smjeli krstiti svoje dijete bez dozvole mjerodavnog župnika, a to znači, da drugi župnik to isto dijete ne može krstiti bez iste dozvole. Nažalost, u praksi je često drugačije. Nedosljednost kod takvih krštenja ubija naše zajedništvo i naše međusobno povjerenje. Msgr. Marin Sračić, biskup dakovačko-srijemski, govorči o svećenicima koji olako krštavaju djecu kod ovakvih slučajeva kaže: "Takov postupak prema braći svećenicima nije samo nelojalan i nekorektan, nego i nepošten."¹²

Za uzroke takvih krštenja možemo reći da ih ima još mnogo, ali jedan od glavnih uzroka nije sukob prakse, nego razmimoilaženje u teološkom shvaćanju Crkve, sakramenata i župne zajednice.

12. Krštenje djece prije prve Svete pričesti

Ta pojava češća je u našim gradskim sredinama. Redovito svake godine u našim grupama djece koja se spremaju za prvu Pričest pronade se nekoliko djece koja nisu krštena. Roditelji često skrivaju istinu da im dijete nije kršteno, i to objavljuju svećeniku prije pričesti. Neki su opet toliko neupućeni u vjeru, da smatraju da se dijete može pričestiti iako nije kršteno. Dobro bi bilo da svećenik, ili bilo koji

drugi vjeroučitelj, na početku vjeronaučne godine postavi djeci pitanje o tome jesu li kršteni. Dobro bi bilo da dijete koje nije kršteno, to kaže župniku nasamo, jer veliki broj takve djece srami se pred drugom djecom reći da nisu kršteni.

Dijete koje nije kršteno, a pohađa vjeronauk i pripravlja se za prvu pričest, moralo bi se paralelno još poučavati i na taj način pripravljati se za krštenje. To od svećenika, ili nekoga drugog vjeroučitelja traži žrtvu i vrijeme, ali i to se može učiniti s posebnom pažnjom i ljubavlju. Ako je župnik tek pred pričest saznao da dijete nije kršteno, pričest djeteta je potrebno odgoditi za sljedeću godinu, u skladu s tim koliko dugo dijete pohađa župnu katehezu. Pripravljanje za krštenje, tj. pohađanje župnog vjeronauka za djecu ovog uzrasta trebalo bi trajati najmanje dvije godine.

13. Nezrelost kumova u vjeri

O kumovima za krštenje i svetu potvrdu Zakonik kanonskoga prava govori nam od 872. do 874. kanona. Tu se navodi tko su to kumovi i koji su uvjeti da netko može biti kumom.

Kod kumova za krštenje susrećemo se s dosta nejasnoća, neznanja i neriješenih pitanja. Slobodno možemo reći da je malo onih koji kao kumovi shvaćaju svoju službu u vjerskom odgoju djeteta. Kod nas se kumstvo svelo uglavnom na običaj, a većina kumova nema nikakvu vezu s Crkvom. Svoju vezu uglavnom su prekinuli nakon primanja svetih sakramenata. Biti kum nekome kod krštenja znači prihvati službu (*officium*), i to službu s pravima i dužnostima koja se primaju pred zajednicom vjernika i pred službenikom Crkve.

"Kumovi označuju da je odgovornost za vjeru djeteta šira od odgovornosti njegove obitelji u koju je rođenjem ušlo."¹³

¹² Msgr. Marin SRAČIĆ, Krštenje - događaj koji mijenja život, Vjesnik dakovačke i srijemske biskupije, Biskupski ordinarijat Đakovo, Đakovo, 1997, br. 5, str. 282.

¹³ Vidi bilješku br. 9, str. 51.

Prenosimo iz Službe Božje, br. 37 (1997), str. 175-178.

REDOŠLIJED U PROCESIJAMA

U više navrata, i pismeno i usmeno, čitaoci su nam postavljali pitanja o redoslijedu u procesijama. Ta su nam pitanja često zvučala previše kazuistički pa smo odgovore na njih izbjegavali prepuštajući radije voditeljima liturgijskih slavlja da organizaciju i redoslijed pojedinih procesija sami prilagode svojim prilikama. Kad su u posljednje vrijeme učestala pitanja i neke potpuno oprečne praktične izvedbe, smatrali smo potrebnim izložiti problem s teološko-pastoralnog stajališta izbjegavajući ukrućenost kazuističkog pristupa jer su i liturgijski propisi i upute postavljene veoma široko s mnogo prostora za prilagodbe konkretnim prilikama.

Narod Božji na putu

Različite vrste vjerskih ophoda, ustaljenje nazivani procesije, predstavljaju veoma raširen i narodu omiljen način izražavanja religioznosti. Redovito uključuju organiziran hod vjernika od jednoga mjeseta do drugoga prateći u molitvi i pjesmi križ, svetu sliku, kip nekoga sveca ili Svetootajstvo. Procesije su općereligiozni fenomen koji su kršćani prihvatali kao vanjski oblik izražavanja najdubljih sadržaja svoje kršćanske vjere. Drugi vjekanski sabor, među drugim nazivima, za Crkvu kaže da je ona "Crkva putnika" (LG 50), tj. narod "koji putuje u sadašnjem vremenu tražeći budući i trajni grad" (LG 9). To će "hodanje" trajati sve dok se Narod Božji ne svrsta u mnoštvo koje stoji pred prijestoljem Božjim "i pred Janjetom" (Usp. Otk 7). Ta vjernička svijest o Crkvi hodočasnici i Narodu Božjem na putu najjasnije se predočava i najintenzivnije doživljava u vjerskim ophodima. Zbog toga im treba pridavati dosta pažnju u pripremi i budno nastojanje oko skladnosti odvijanja kako bi procesije po-

ticajno djelovale na sudionike i one koji ih samo "promatraju".

Kršćanska je liturgija po svojoj naručini dinamičnost, gibanje, kretanje, promjena ritma, događanje nečega novoga. U liturgijskim činima vjernik treba sudjelovati svim svojim bićem: i dušom i tijelom. U tom kontekstu, liturgijske procesije sasvim dobro izražavaju to osnovno obilježje kršćanske liturgije jer vjernici u njima sudjeluju cijelim svojim bićem.

Redoviti i izvanredni kršćanski ophodi

Kršćanska liturgijska praksa poznaje više vrsta ophoda. Razlikujemo ih prema vremenu uz koje su vezani, sakramentima i sakralnim kojima su sastavni dio ili prema specifičnim prilikama koje uvjetuju sadržaj i obilježja pojedinih ophoda. Tako npr. svečano misno slavlje uključuje ophode povezane uz ulaz, prinošenje darova i pričest, sprovdni obredi uključuju nekoliko ophoda već prema različitim oblicima obreda koji se primjenjuje; tijekom crkvene godine predviđeno je nekoliko redovitih ophoda: Prikazanje Gospodinovo (Svjećnica), Cvjetnica, Vazmeno bdjenje, Tijelovo, Markovo, svetkovina naslovnika crkve ili zaštitnika mjesta...

Uz te "redovite" ophode, postoje i "izvanredni". Njih određuje i odobrava biskupska konferencija ili mjesni ordinarij za svoje područje. Češće su u vrijeme javnih potreba i neke zajedničke nevolje pa redovito nose pokomičko obilježje. Ali, mogu biti i zahvalne za udjeljena dobročinstva pa nose radostan biljeg.

P O V E L J A

BLAGOSLOVA OBNOVLJENE CRKVE SV. IVANA KRSTITELJA

U LJUBAČKIM STANOVIMA, ŽUPA LJUBAČ

Dana 29. kolovoza 1997. godine, Mons. IVAN PRENDA, po milosti Božjoj i Svetе Stolice, nadbiskup Zadarske nadbiskupije, obnovljenu crkvu SV. IVANA KRSTITELJA u Ljubačkim Stanovima, župa Ljubač; kada je poglavatar Katoličke crkve bio papa Ivan Pavao II.; poglavatar države Hrvatske predsjednik dr. Franjo Tuđman; župan Zadarske županije g. Šime Prtenjača; predsjednik općine Ražanac g. Dragutin Miočić; o trošku župe Ljubač i plemenitih donatora, pod nadzorom Državne uprave za zaštitu kulturne i prirodne baštine - Povjerenstva u Zadru, za Izvodača radova g. Zorana Šoše iz Zadra; na čast PRESVETOG TROJSTVA I SVETOG IVANA KRSTITELJA za duhovnu korist vjernog kršćanskog puka

B L A G O S L O V I

u nazočnosti ljubačkog župnika don Nikice Duševića i dekana ražanačkog dekanata don Stjepana Vinka, svećenika ražanačkog dekanata i brojnog kršćanskog puka župe "SVETOG MARTINA" U LJUPČU.

SVETI IVANE KRSTITELJU MOLI ZA NAS!

+ Ivan Prenda

Mons. Ivan Prenda
nadbiskup zadarski

don Nikica Dušević
župnik ljubački

Uz to što većina kumova nema temeljne informacije o vjeri, jedan dio onih koji žele biti kumovi na krštenju za tu službu nema valjane uvjete, npr. nemaju sakr. svete potvrde i ženidbe. Najčešće u takvim slučajevima grijese već na početku sami roditelji pri odabiru kumova.

Premda nemaju uvjete da budu kumovi, sami kumovi i roditelji inzistiraju na tome da oni to postanu, opravdavajući svoj zahtjev da su dobri prijatelji i sl. Ako svećenik odbije neku osobu za službu kuma čujemo odgovore sa strane roditelja: "Kakav je to sada novi zakon? Što Crkva ima s tim koga će ja izabrati za kuma? Tko je to Crkva? I sl." Uza sve rečeno možemo reći da se "kumstvo shvaća kao sklapanje prijateljstva s roditeljima primatelja sakramenata..."¹⁴ Prijateljstvo je doduše pozitivna strana kumstva, ali ne i jedina. Uz prijateljstvo, kum je i svjedok vjere, riječima i djelima. Ako neki kum nije primio temeljne sakramente svoje vjere, onda govorimo o kontradikciji. Ako kumstvo izvanjski promatramo, možemo primijetiti da se ono sve više "pokazuje u lepršavoj svečarskoj nazočnosti, u opterećujućim, često pretjeranim darivanjem primatelja sakramenata, što većma guši nego li učvršćuje sakramentalni dogadjaj."¹⁵

Temeljno je pitanje: kako odgajati vjernike da mogu odgovorno prihvati službu kumstva? Svećenik bi trebao iskoristiti svaku priliku, za vrijeme propovijedi prigodom krštenja ali i izvan tih događanja, kroz katehezu s mladima, u manjim bazičnim zajednicama i sl.

A što se tiče samih kumova kod krštenja, nekih se pravila moramo pridržavati. Pri pojavljivanju nekih problema potrebno ih je i evandeoski ali i pravno objasniti. Neki vjernici mogu prihvati tu službu a neki ne. Da bi svećenik moralno bio siguran da netko može biti kumom, potrebno je da dobije potvrdu o primljenim sakramentima. Često nam ni ta pot-

vrda ne daje čvrsto jamstvo da će kum doista biti kum. Za vrijeme krsne kateheze svaki kum bi trebao čuti Crkvu preko svećenika, poglavito o dužnostima i obavezi odgoja djeteta u vjeri.

14. Prijavljanje i dogovaranje o krštenju preko posrednika

Kod prijavljivanja djece za krštenje redovito susrećemo jednoga ili oba roditelja. Ali imamo slučajeva kada to čine posrednici, npr. djedovi i bake, kumovi, prijatelji ili neke druge osobe. Svoj dolazak i nenazočnost roditelja opravdavaju na različite načine: "roditelji su odsutni, nalaze se u inozemstvu, oba roditelja trenutno rade, bolesni su..." i sl. Ti posrednici najčešće dolaze s nakanom da prijave termin krštenja. Međutim, kada im se ozbiljno prikaže značenje krštenja, sa sobom ponesu poruku da roditelji ipak prije krštenja moraju doći na susret sa župnikom. U većini slučajeva njihovi su dolasci opravdani i dobranjerni, ali ima slučajeva kada roditelji šalju posrednika da prijavi krštenje, a sami roditelji ne žele susret sa župnikom iz tko zna kojih razloga. Šaljući te osobe, često puta roditelji prikrivaju npr. svoje neriješeno bračno stanje ili neki drugi problem. Ako su roditelji mogli doći da sami prijave svoje dijete, a to nisu htjeli učiniti, tada pokazuju svoju krajnju neodgovornost i neozbiljnost prema sakramentu krštenja, prema svećeniku i prema Crkvi. Ni jedan svećenik ne bi smio krstiti dijete bez prethodnog susreta s roditeljima.

15. Vrijeme podjeljivanja krštenja

Pojam "vrijeme krštenja" možemo dvojako promatrati, tj. kada krstiti dijete nakon rođenja, u kojoj životnoj dobi i u koje konkretno vrijeme podijeliti sakrament krštenja.

14 Bernardin ŠKUNCA, Čemu kumovi krštenika i krizmanika? Živo vrelo, liturgijsko-pastoralni listić, Liturgijski institut, Zadar, 1996, br. 6, str. 4.

15 Ibid, str. 5.

Stari Zakonik u kan. 770. propisivao je pravilo da se dijete mora krstiti u prvim danima života. Novi Zakonik uvodi pastoralnu elastičnost kada propisuje u kan. 867, § 1 da se dijete krsti u prvim tjednima života. U praksi su rijetki slučajevi da roditelji dijete krste u prvim tjednima, tj. u prva dva mjeseca. Roditelji najčešće dječu krste od petog mjeseca i dalje. Krštenje odgadaju dok dijete ne ojača, jedan od roditelja ili kumova je odsutan i sl.

Ali ako počnemo razmišljati o konkretnom vremenu podjeljivanja krštenja, možemo zaključiti da nailazimo na više teškoća. Ako roditeljima preporučimo krštenje za vrijeme nedjeljne euharistije, jedan dio njih to ne prihvata. Jednima to ne odgovara jer im je to predugo, drugi spominju da je dijete premalo i boležljivo, drugi opet govore zimi da je prehladno, a ljeti da je prevruće.

I mi svećenici često puta ne znamo što je bolje učiniti. Krštenje bez svete mise, i bez zajednice vjernika ne djeluje nam odveć pastoralno. Ako često imamo krštenja, i to za vrijeme svete mise, župnoj zajednici to pomalo postaje dosadno. Veći broj djece na tim krštenjima ometa redovito slavljenje euharistije. Djeca plaću i nervozna su, nervosa se prenosi na roditelje i ma zajednicu, veliki broj fotografa i kamermana šeta po crkvi i oko oltara pa ljudi gube koncentraciju za vrijeme mise. Kada krstiti? Za vrijeme mise, ili između misa, ili nakon svih svetih misa? Rimski obrednik: Red krštenja, na naša pitanja daje jasne odgovore. "Sva djeca koja su odskora rođena neka se, po mogućnosti, krste zajednički u isti dan. U istoj crkvi neka se sakramenat ne dijeli isti dan dva puta, osim iz opravdana razloga."¹⁶ "Da se osvijetli vazmeni značaj krsta, preporučuje se da se sakramenat obavi u vazmenom bdjenju ili nedjeljom, kad se Crkva spominje uskrsnuća Gospodinova. Nedjeljom će se krštenje moći obaviti pod

misom kako bi sva zajednica mogla sudjelovati kod obreda i kako bi jasnije zasjala tjesna veza između krsta i presvete euharistije. Međutim, neka to ne bude prečesto."¹⁷

16. Nedostatna eklezijalnost naših župnih zajednica

Često puta možemo čuti da nam se jedan dio odraslih krštenika nakon krštenja udaljava od Crkve. Za takvo stanje više je razloga. Uz prvi razlog da neki pojedinci među njima nisu ozbiljno shvatili vjeru i doživjeli živoga Krista, možemo slobodno zaključiti da i veliki broj naših župnih zajednica nema u sebi razvijenu eklezijalnost, zrelost u vjeri i svijest odgovornosti za odraslog krštenika. Svijest odgovornosti za djecu koja su također krštenici mora se izgradivati i utvrdivati među našim vjernicima. Dijete je po krštenju pridruženo zajednici. "Dijete ima i prije i poslije primanja sakramenta, pravo na ljubav i pomoći zajednice."¹⁸

Jedan dio naših vjernika izgubio je osjećaj da je krštenje zajednički događaj i radost svih vjernika. I zato neki krštenje doživljavaju samo kao događaj jedne obitelji, kao događaj iz kojega ne proizlaze nikakve obaveze. Prigoda da se naši vjernici probude u svojoj crkvenosti, upravo su krštenja za vrijeme nedjeljne mise. Sazrijevanje u vjeri da sam odgovoran za drugoga, pa i za ono malo dijete, dugotrajan je i naporan proces koji od svećenika i svakoga pojedinog vjernika traži puno strpljivosti i upornosti, ali i osobne vjere.

Na samom putu do krštenja djeteta, kako bi se svijest odgovornosti probudila, Crkva preporučuje: "Stoga je od velike važnosti da već u pripravi na krštenje sa svećenicima i đakonima surađuju katehisiti i drugi laici."¹⁹

¹⁶ Rimski obrednik: Red krštenja, Opće napomene, br. 27, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 1993, str. 11.

¹⁷ Rimski obrednik: Red krštenja, Krštenje djece, prethodne napomene br. 9, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 1993, str. 17.

¹⁸ Ibid, br. 4, str. 15.

¹⁹ Ibid. Opće napomene, br. 7, str. 8.

LJUBAČ - BLAGOSLOV OBNOVLJENE CRKVE SV. IVANA KRSTITELJA

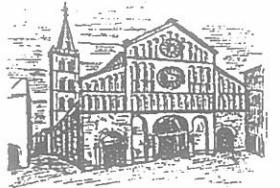
Dana 29. kolovoza 1997., na Blagdan Mučeništva sv. Ivana Krstitelja, Msgr. Ivan Prenda, nadbiskup Zadarske nadbiskupije, blagoslovio je u nazočnosti ljubačkog župnika don Nikice Duševića i dekana Ražanačkog dekanata don Stjepana Vinča, svećenika Ražanačkog dekanata i brojnog kršćanskog puka župe: svetog Martina u Ljupču obnovljenu crkvu sv. Ivana Krstitelja u ljubačkim Stanovima.

Prije samog blagoslova prof. Miljenko Domijan u ime Ministarstva kulture RH u Zagrebu govorio je o obnovljenoj crkvi kao bilježu starohrvatske države na ovim prostorima. U prostoru oko crkve ima tragova iz XIII. stoljeća, dok je ova sada obnovljena stara 102 godine. Zub vremena i neodržavanje ostavili su teške tragedije propadanja pa je trebalo ovaj spomenik na mjestu ne bez biljega povijesti obnoviti i sačuvati. Župa Ljubač i plemeniti donatori Svetko Marušić i Tonći Marušić, naši iseljenici u USA, te vjernički puk ovog kraja pod nadzorom Državne uprave za zaštitu kulturne i prirodne baštine - Povjerenstva u Zadru učinili su sve da obnove i sačuvaju i ovaj biser naše kulturne

ne baštine da trajno svjedoči čija je ovo zemlja, na kojoj još uvijek živi vjerni kršćanski puk. Po projektu ing. Nena Rimanica radove je izveo Zoran Šoša, a zadarska Elektra uvela rasvjetu, drugu u zadnja dva tjedna, dragovoljnini radom svojih djelatnika.

U svojoj homiliji predvodnik euharistijskog slavlja Msgr. Ivan Prenda, nadbiskup, ocrtavajući lik Ivana Krstitelja, čije mučeništvo danas slavimo, naglasio je da načela i pravila našeg života trebaju počivati na Istini i Pravdi. Svi u sebi nosimo velika iskušenja, požude očiju, požude tijela i oholost života, pa kad smo slabici pomoći će nam svjetlo Evandelja da postignemo i znanje i moć u svom moralnom životu. Pobožni vjernici koji su ispunili i crkvu i prostor pred njom bili su svi zajedno jedan veliki pobožni pjevački zbor koji su s tekstom u rukama zanosno i znalački svojim pjevanjem najaktivnije sudjelovali u liturgiji blagoslova svoje crkve.

Franjo Baričić

NADBISKUPSKI ORDINARIJAT
ZADAR
HR - 23000 Zadar, Zeleni trg 1

Broj: 1045/1997.

Zadar, 13. kolovoza 1997.

Predmet: Povelja o posveti novog, kamenog, nepomičnog, oltara u crkvi "Gospe od snijega" u Kukljici.

MONS. IVAN PRENDA

po milosti Božjoj i Svetе Stolice nadbiskup Zadarske nadbiskupije, dekretom od 1. kolovoza 1997. godine; broj: 1010/1997; ovlastio je kancelara don NEDJELJKA ZUBOVIĆA da u smislu Kan. 1237. & 1. Zakonika kanonskog prava, i Odredbi Rimskog pontifikala o Posveti oltara, broj: III, str. 185; posveti kameni, nepomični, oltar u crkvi "Gospe od snijega" u Kukljici, na blagdan "Gospe od snijega", 5. kolovoza 1997. godine.

Novi kameni oltar izradio je i postavio gosp. Milivoj Šegan iz Zagreba, a plemeniti je dar pokojnog gosp. Josipa Ranja iz Kukljice.

Tom svečanom i velikom dogadaju, u prisustvu mnoštva pobožnog puka župe Kukljice i susjednih župa otoka Ugljana i Pašmana, kao i Veloga Iža, sudjelovali su: don Emil Bilaver, domaćin, župnik Kali i Kukljice; don Tito Šarin, župnik Preka i dekan ugljanski; don Grgo Batur, župnik Tkona i dekan pašmanski; don Igor Ikić, župnik Biograd i dekan biogradski; don Damir Jurićin, župnik Gorice-Raštana; don Tihomir Vulin, župnik Pašmana i Nevidana; don Srećko Petrov st., župnik Sutomišćice - Poljane; don Josip Radišić, župnik Ugljana; fra Drago Ljevar ofm, župnik Banja, Dobropoljane i Ždrelca; fra Ivan Lelas ofm, gvardijan iz Kraja; fra Roko Gregov TOR, gvardijan sa Školjića...

U potvrdu gore rečenoga, sa svojim Kancelarom, vlastoručno potpisujemo i pečatom Nadbiskupskog ordinarijata u Zadru potvrđujemo ovu Povelju, sastavljenu u dva primjerka, od kojih će se jedan čuvati u arhivu Nadbiskupskog ordinarijata u Zadru, a drugi u arhivu župe Kukljica.

U vjeri čega ovu Povelju vlastoručno potpisuju:

Kancelar:

Nedjeljko Zubović

Don Nedjeljko Zubović, s. r.

Nadbiskup:

Ivan Prenda

Mons. Ivan Prenda, s. r.

Zaključak

Pastoral sakramenta krštenja kod djece veliko je i važno područje u našem služenju. Na tom području možemo u mnogočemu pomoći jedni drugima, surađujući međusobno kao svećenici, ali također i s našim laicima.

Svaki susret s roditeljima koji žele krstiti svoje dijete prihvativimo kao pastoralni dogadjaj, jer svaki je susret pastoralan. Kroz prvi susret ili kroz krsnu katehezu, otkrivaju nam se motivi za krštenje, i neki problemi koji se mogu pojaviti u pojedinačnim slučajevima. Pri svom analiziranju postojećeg problema, svećenik se ne smije pozivati samo na pravne norme; ponekad je čovjeka potrebno i poslušati, i u kontekstu svega pozvati se i osvrnuti na ono što nam Krist govori preko Crkve. I zato svećenik mora sačuvati svoje dostojanstvo, mudrost i razboritost. Svojom netaktičnošću možemo se dovesti u opasnost da nekim vjernicima zauvijek zatvorimo vrata.

Od samih ljudi nije potrebno tražiti više nego što od njih traži sam Bog, i nemojmo prosuđivati tko je podoban za krštenje, nego čovjeka učinimo podobnim da postane kršćaninom.

Sve ulazi u proces krštenja, i zato svatko od nas treba iskoristiti šansu da održi krsnu katehezu na što nas obvezuje sama Crkva u Prethodnim napomenama Reda krštenja, br. 5. U najtežim slučajevima svećenik će biti prisiljen da roditeljima odgodi krštenje:

- ako roditelji traže krštenje iz nereligijsnih razloga;
- ako roditelji nisu katoličke vjere;
- ako roditelji nisu spremni odgajati dijete u katoličkoj vjeri;

- ako ne žele sudjelovati u pripravi za krštenje;

- ako ne pokazuju nikakvo zanimanje za vjerska pitanja;

- ako žele krstiti dijete a već krštenoj djeci su uskratili odgoj u vjeri;²⁰

- ako se ne žele crkveno vjenčati a to mogu učiniti;

- ako su roditelji nekršteni.

U takvim situacijama svećenik mora nastupati kao dobar otac koji ima razumijevanja, posjeduje blagost i dovitljivost te računa na asistenciju Duha Svetoga. Roditeljima će objasniti da ih Crkva ne odbija, već potiče da dobro razmisle o svome zahtjevu i svome načinu života. "Možda ništa nije toliko devalvralo krštenje u očima mnogih ljudi kao upravo iskustvo da se često neodgovorno dijeli."²¹

A što se tiče samoga obreda krštenja, on se ne smije svesti na minimum. I zato svatko tko krsti neka krsti s dostojeњstvom. "Tko god krsti, neka obred obavlja pomjivo i pobožno, povrh toga neka nastoji prema svima biti uljudan i ljubazan."²²

Vrijeme u kojem živimo zahtjevno je za sve pastoralne djelatnike, svećenike, redovnike i vjernike laike. Moramo razmišljati o nekim novim pastoralnim modelima i prioritetima i nadasve računati na samoga Krista u svome djelovanju. Kod jednog dijela naših vjernika primjećujemo privatno kršćanstvo i kršćanstvo po izboru. Sve je više prisutno liberalno pojmanje svijeta i čovjeka. Uz vjerničku indiferentnost i vjersko neznanje, i jedan dio kršćana živi po principu imati, posjedovati i uživati.

Uza sve navedeno, okružuju nas i oni koji žele rasti u svojoj vjeri, slušaju našu riječ, trude se biti bolji, i nas same

20 Jože GOLIČNIK, Krsni pastoral i kateheza nekoć i danas, Vjesnik đakovačke i srijemske biskupije, Biskupski ordinarijat, Đakovo, 1997, str. 309-311. (preuzeto iz slovenske pastoralne revije Cerkev v sedanjem svetu, Ljubljana, 1996. br. 7-8.)

21 Ante SKRAČIĆ, Novi problemi u pastoralu sakramenta krštenja, Služba Božja, liturgijsko-pastoralna revija, Makarska, 1977, br. 3, str. 202.

22 Red krštenja, prethodne napomene, br. 7/2.

potiču da izgrađujemo svoj duhovni i vjernički identitet. I ništa drugo ne preostaje nego poslušati riječi svetoga Pavla koje je

uputio Timoteju: "Propovijedaj Riječ, uporan budi - bilo to zgodno ili nezgodno..." (Tim 2, 4-2).

don Mario Soljačić

KUKLJICA - PROSLAVA BLAGDANA "GOSPE OD SNIJEGA"

U utorak, 5. kolovoza, svečano je proslavljen zavjetni blagdan "Gospe od snijega" u Kukljici na otoku Ugljanu, koji se već stoljećima tamo slavi. Svetu misu, preko koje je posvećen novi kameni oltar, dar obitelji pok. Josipa Ranja iz Kukljice, predvodio je, zajedno s desetak svećenika, kancelar Zadarske nadbiskupije don Nedjeljko Zubović, koji je kao posebni Nadbiskupov izaslanik posvetio novi kameni oltar. Na svetoj misi i na procesiji sudjelovalo je mnoštvo vjernika, od kojih mnogi u tradicijskim narodnim nošnjama zadarskih otoka. Kao posebni gosti na svečanoj svetoj misi sudjelovali su članovi folklorne grupe crkve sv. Petra iz Veloga Iža, koji su pjevali Vjerovanje na staroslavenskom jeziku, a sudjelovale su još i folklorne skupine iz Kukljice, Preka, Lukorana, Sali i župa otoka Pašmana.

Predvoditelj svete liturgije u svojoj propovijedi posebno je istakao Blaženu DjeVICU Mariju kao uzor, poticaj i nadahnucu vjernicima, "da nas ona kao dobra Majka privodi svjetlu vjere i evandelja, te da obnovljenim snagama duha i pameti uđemo u treći milenij kršćanstva. Marija, kao najvjernija i najodanija službenica Gospodnja, suradnica i pratilica svoga Sina na njegovom mesijanskom putu otkupljenja svijeta, kako onda tako i danas, na isti način prati Crkvu, narod Božji u susret našem vječnom određenju, a to je domovina na nebesima. Mi, Isusovi vjernici, obnovljenom vjerom i odanošću, dolazili smo i dolazimo, na različite načine i u različitim prigodama i u nevoljama, Isusovoj i našoj Majci, otvarali joj svoje života, da se ona još ljubeznije približi nama, te da i u ovom razdoblju naše povijesti zadržimo svoje mjesto i svoje dostojanstvo vjernika i učenika Isusa Krista u svijetu. Naš hod s Marijom u susret Isusu - Mesiji i velikom jubileju naše vjere i spasenja,

tom jedinstvenom i zadivljujućem događaju u ljudskoj povijesti, dvije tisućitoj obljetnici utjelovljenja Sina Božjega, ne smije biti prekinut. On se nastavlja, doduše, kroz patnje, tjeskobe i muke života kojima smo svakoga dana izloženi. Marija je od Boga izabrana da nas trajno privodi Bogu i da Krista daruje nama. Milosna postaja na tom našem hodočašću vjere je i ovo naše današnje molitveno okupljanje oko Blažene Djevice Marije - "Gospe od snijega"..." zaključio je propovjednik.

Na svršetku mise zaslužnim darovaljima: gosp. Brani Ranju, sinu pok. Josipa, koji su darovali novi kameni oltar i gosp. Reni Martinoviću, koji je pomogao obnovu crkve sv. Jakova u Kostanju - Kukljica, župnik Kukljice i upravitelj svetoga "Gospe od snijega" don Emil Bilaver, u znak zahvalnosti, poklonio je u ime zadarskog nadbiskupa Mons. Ivana Prende "Čikin križić".

Nakon svete mise u obnovljenoj Gospinoj crkvi, koja se nalazi u prolazu Malog Ždrelca, između otoka Pašmana i Ugljana, Gospin kip prenesen je u mjesto Kukljicu, u župnu crkvu sv. Pavla, u jedinstvenoj i veličanstvenoj procesiji morem kao posebnost vanjskog obilježja "kukljiške fešte", već po 482. put, u kojoj je sudjelovalo više od dvjesto svečano okičenih brodica, koje su za cijelo vrijeme plovidbene procesije u mimohodu kružile oko glavnog broda s Gospinim kipom, svečenstvom i pjevačima. Blagdanske svečanosti "Gospe od snijega" završile su večernjom svetom misom u župnoj crkvi sv. Pavla u Kukljici, koju je predvodio domaći župnik.

M. Z.

ZADAR - PROSLAVA BLAGDANA GOSPE MASLINSKE

Sredinom kolovoza 1997., točnije od 13. do 16. kolovoza 1997., u danima kada je u stotinama svetišta diljem Lijepe naše pobožni puk molio zaštitu i sazivao pomoć svoje na nebo uznesene Majke, u danima kada je najveći dio Hrvatske doslovno preselio u brojne Marijine crkve hodočasteći u crkve Marije Bistričke, Gospe Sinjske, Gospe Remetske, hodočasteći u Zadru Gospo Loretskoj. Bezgrešnom začeću Blažene Djevice na Boriku, Kraljice mira u Stanovima, moleći u Pagu i Međugorju, veliki dio pobožnog puka grada Zadra i Nadbiskupije zadarske prolazio je pred drevnim likom Gospe Maslinske na Belafuži. Slika Gospe s Djetetom - tempera na drvu - djelo je poznatog mletačkog slikara, nastala oko 1350. godine. Gospina crkvica spominje se još davne 1188. godine od kada datira štovanje Majke Božje pod imenom Sveta Marija pod hrastovima. Očito da je ovaj predio bio pod gustom hrastovom šumom. Šuma se sjeckla, a sadili su se vinogradi i masline, pa se crkva našla u maslinama i odatle naziv Gospa Maslinska. Najvjerojatnije je prva crkva stradala 1202., pa je već 1215. zapisana njezina obnova. Kroz svoju povijest više je puta obnavljana i preuređavana, a pred godinu dana počela je gradnja nove prostranije crkve čije se dovršenje očekuje već ove godine. I tako sjedinjeni u molitvama s tolikim povratnicima na brisanim prostorima Aljmaša, Škabrnje, Benkovca i tolikih drugih pjevaju i mole Onu, "koja znade najbolje sve naše nevolje".

Ovogodišnja četverodnevna proslava počela je u srijedu 13. pokorničkim bogoslužjem. U četvrtak 14. nakon mise u 19 sati u bdjenju su sudjelovali od 21-21 sat Marijina legija, od 21-22 sata Mali tečaj - Kursiljo i od 22-24 sata Neokatekumska zajednica.

U petak 15. na sam blagdan Velike Gospe u misama slavljenim u 6, 7, 8, 9 i

7. 8.

10.30 sati, na poslijepodnevnoj krunici i svečanoj misi u 18.30 sati sudjelovalo je nešto preko 10 tisuća hodočasnika. Svečanu Euharistiju predvodio je nadbiskup Ivan Prenda. On je u svojoj homiliji pošao od stvarnosti našega svijeta u kojem živimo i koji se čini veoma daleko od onoga što očekujemo, što bismo željeli. Iskustva zla, patnji, nepravdi i smrti kao da proturiće Radosnoj vijesti. Vjera je ugrožena ponudama sekti, nove duhovnosti bez Boga, istočnjačkih religija, spiritizma, magije i praznovjerja. Zbunjuje nas i razvoj našeg mладог društva, nezasitnost u trci za dobitkom bez obzira na siromašnost drugih, nezaposlenost, brojne nepravde, moralna ugroženost obitelji, posebno mladim. Iz takve stvarnosti mi trebamo i tražimo čvrste temelje svoje vjere. Tražimo uporišta nade i utjehe na našem putu. U godini Isusa Krista, razmeđu stoljeća i tisućljeća, Marija na nebo uznesena, proslavljena tijelom i dušom, govori nam da sigurnost naše nade i utjehe počiva na tri temelja: na uskrsom Kristu Sinu Božjemu - On je naš Put, Istina i Život, na našem uskrsnom preporodu kojim postajemo diionici Kristova dara otkupljenja i konačno na vjeri osobnoj i zreloj, koja je odgovor slobodna čovjeka Bogu koji već na zemlji nudi novi život kao i novi život u nebu svakom čovjeku koji prihvaca u vjeri suradnju s Bogom.

Na završetku u subotu 16. kolovoza nakon mise za bolesnike u 19 sati teži bolesnici primili su sakrament bolesničkog pomazanja. Prisustvovali su mnogi bolesnici u izuzetnom broju kao najava da će možda baš ova crkva jednoga dana postati posebno svetište grada Zadra za pomoć bolesnicima.

ODREDBE

Broj: 1115/97.

LISTOPAD - MJESEC KRUNICE

Mjesec listopad, kao i svibanj, posvećen je od davnine molitvi Gospine krunice. Prihvatom to kao izvrsnu priliku za produbljenje osobnog i zajedničkog duhovnog života disciplinom molitve, a ne tek kao namet tradicije ili ostatka prošlih vremena. Potičem svu braću svećenike i redovnike u pastvi na redovito zajedničko i javno moljenje Gospine krunice u svim crkvama gdje i koliko je to moguće. Najbolja i najsnažnija potpora našim pastoralnim i drugim naporima i pothvatima može biti samo molitva. *"Ako Gospodin kuće ne gradi, uzalud se muče graditelji!"* (Ps 127, 1). Ako sve što činimo, ne činimo u molitvenoj povezanosti s Gospodinom i njegovim naumom, što vrijednoga činimo?! Molimo, braćo, razmatrajmo, klanjajmo se, ištimo! Molitva uvijek iznad i ispred svega.

U mjesecu listopadu okupljajmo zajednicu vjernih na molitvu krunice. Ako iz bilo kojeg razloga molitvu ne može predvoditi svećenik, neka predmoli koja druga odgovarača osoba. Poticajno je i da se čitava zajednica molitelja izreda u predvođenju molitve, osobito mlađi. Molimo s pouzdanjem, ali i s nakanama. Župnik, ali i drugi vjernici mogu predložiti različite nakane koje su od značenja za župu ili zajednicu tako da molitva bude konkretnija, povezana sa svagdašnjim životom i prilikama župe i molitelja. Neka se moli uvijek i za svu Crkvu, za našu Nadbiskupiju, za zvanja, za mir, za obraćenje...

Molimo s Marijom, Majkom Kristovom, razmatrajući s njom Otajstva naše vjere kako bismo u ovoj, predjubilarnoj godini posvećenoj Isusu Kristu, dublje i zrelijie živjeli svoje poslanje!

Zadar, 2. 9. 1997.

Broj: 1116/97.

MISIJSKA NEDJELJA

Dvadesetivedete nedjelje kroz godinu, 19. listopada, slavi se Misija nedjelja. Neka se Misija nedjelja posebno najavi prethodne nedjelje, 19. listopada (XVIII. nedj. kroz godinu), s poticajem za pomoć misijskom djelu Crkve prilogom i molitvom. Na glavnom euharistijskom slavlju s narodom neka se uzme obrazac "Za evangelizaciju naroda", Rimski misal, str. 717, a na ostalim misama neka se uzme od dotične nedjelje s tim da se u homiliji progovori o misijama. Direktorij donosi posebne upute o tome u bilješci br. 22.

Nadbiskup
+ Ivan, v.n.

Milostinja od Misije nedjelje, na svakoj misi, u svim župnim crkvama, predaje se u Ekonomatu uz napomenu: "Za misije".

Zadar, 2. 9. 1997.

Nadžup
+ Ivan, v.r.

Broj: 1117/97.

PAPIN DAN

Ove godine slavimo Papin dan XXX. nedjelje kroz godinu, 26. listopada. Sveti Otac Ivan Pavao II. izabran je za papu 16. listopada i svečano uveden u službu 22. listopada 1978. godine. Neka se te nedjelje na euharistijskom slavlju s narodom progovori o Papi, te uvrsti poseban zaziv u Molitvi vjernika za njegovu službu i osobu. O proslavi Papina dana govorи dodatak broj 49 u ovogodišnjem Direktoriju.

Zadar, 2. 9. 1997.

Nadžup
+ Ivan, v.r.

Broj: 1118/97.

MISNA TABLICA

Pozivaju se svi župnici, župni vikari i svi svećenici, ukoliko to nisu dosad učinili, da najdalje do 15. listopada predaju Nadbiskupskom ekonomatu misnu tablicu za III. kvartal - srpanj, kolovoz i rujan 1997. godine, kao i da podmire sve druge obvezе.

Zadar, 2. 9. 1997.

Nadžup
+ Ivan, v.r.

SJEMENIŠTARCI I BOGOSLOVI AKADEMSKE GODINE 1997/1998.

Na početku akademске godine 1997/1998. upisano je u Nadbiskupsko sjemenište "Vicko Zmajević" i Nadbiskupsku klasičnu gimnaziju ukupno 82 daka. Prema pripadnosti nad/biskupijama odn. redovničkim provincijama bilježimo ovakav raspored:

Vrhbosanska nadbiskupija	- 40
Zadarska nadbiskupija	- 19
Banjalučka biskupija	- 9
Riječko-senjska nadbisk.	- 6
Krčka biskupija	- 6
Zadarska franjevačka provincija sv. Jeronima	- 2

SJEMENIŠTARCI Zadarske nadbiskupije po razredima i pripadnosti župama:

I. razred

1. Ante Bratović - Podgradina
2. Nediljko Kolanović - Privlaka
3. Nino Kučina - Neviđane
4. Mate Rudić - Ražanac
5. Ante Sorić - Bibinje

II. razred

1. Ante Barać - Ražanac
2. Ivan Buovac - Gorica Raštane
3. Josip Deur - Zadar (Kraljica mira - Stanovi)
4. Bojan Jurišić - Zadar (Uznesenja Marijina - Belafuža)
5. Valter Kotlar - Privlaka
6. Tomislav Miočić - Ražanac
7. Ivan Mitrović - Tinj
8. Kristijan Rahimovski - Zadar (Sv. Josip - Plovanija)
9. Josip Šango - Privlaka
10. Josip Vučeta - Ražanac

III. razred

1. Ivan Letina - Zadar (Sv. Josip - Plovanija)

2. Mate Mustać - Privlaka
3. Denis Žunić - Slivnica

IV. razred

1. Tome Šimunić - Bibinje

BOGOSLOVI Zadarske nadbiskupije na početku akademске godine 1997/1998., njih ukupno 15, jesu:

I. godina

1. Ante Gruban - Ražanac (Jovići)
2. Lovre Marelić - Ražanac
3. Dario Matač - Ražanac (Krmeza)
4. Mate Mustać - Ražanac (Jovići)
5. Adam Marin - Zadar (Bezgr. začeća - Puntamika)
6. Ivan Rončević - Zadar (Bezgr. začeća - Puntamika)

II. godina

1. Josip Lisica - Bibinje
2. Mate Lisica - Bibinje
3. David Radas - Zadar (Sv. Josip - Plovanija)

III. godina

1. Ante Gverić - Bibinje

IV. godina

1. Dario Tičić - Pag

V. godina

1. Krešo Čirak - Posedarje

VI. godina

1. Zdenko Dundović - Zadar (Uznesenja Marijina - Belafuža)
2. Ivica Jurišić - Turanj (Sv. Petar)
3. Marijan Ninčević - Gorica (Zadar)

naglasak ne potrebu svijeta za svećenika, ali ne bilo kakvim, nego pravim i svetim svećenicima.

Don Josip Lenkić svoju je Mladu misu proslavio 20. srpnja u svojoj rodnoj župi. U pozdravnom govoru, župnik ga je podsjetio na Onoga koji nas uzlubi u Ljubljenome, i koji ga je u toj ljubavi izabrao da ide i donosi rod za životnu nadu, baštinu neraspadljivu.

SUSRET MINISTRANATA U SJEMENIŠTU "ZMAJEVIĆ"

U Nadbiskupskom sjemeništu "Vičko Zmajević", od 26. do 28. lipnja 1997. godine, održan je susret ministranata. Nakon okupljanja u 9 sati, ministrantima je ponuđena marena, a potom je u sjemenišnoj kapelici održana zajednička molitva. Nakon ispunjavanja prijavnica i međusobnog upoznavanja, za sudionike susreta priređena su dva predavanja. Don Rade Pincić, duhovnik, održao je predavanje s temom "Ministrant i župna zajednica", a don Joso Kokić, rektor, govorio je na temu "Sjemenište i škola". Ministranti su imali priliku obići sjemenište, nakon čega je za njih priređen ručak. Susret je nastavljen poslije ručka športskim natjecanjima, svetom misom i zakuskom na kraju.

U prvom turnusu, održanom 26. lipnja, sudjelovalo je ukupno 16 ministranta petoga razreda (od kojih je 11 bilo na Ministrantskom kongresu na Plitvicama) i to iz župa: Zadar-Belafuža (4), Bibinje (3), Zadar-Puntamika (3), Nin (2), Zadar-Plovanija (2) i Pag (2). Pomagali su sjemeništarci Ante Barać, Tomislav Miočić i Josip Vuleta.

U drugom turnusu, 27. lipnja, sudjelovalo je ukupno 24 ministranta šestoga

S ova dva velika događaja zaokružen je apostolski broj svećenika, koji su potekli iz župe sv. Roka u 20. st.

Neka ova naša dva mladomisnika budu poticaj mladima, koji osjećaju Božji poziv, da se odazovu Kristu, koji je Put, Istina i Život.

Tome Šimunić

razreda (od toga ih je na Plitvicama bilo 18), iz župa: Nin (5), Zadar-Belafuža (4), Bibinje (4), Pag (3), Zadar-Plovanija (2), Privlaka (2), Zadar-Smiljevac (2) i Zaton (2). Od sva 24 ministranta, po prvi put u "Zmajeviću" našlo se njih 9. Pri ovom susretu pomagali su sjemeništarci Josip Šango i Valter Kotlar.

Treći turnus održan je 28. lipnja, uz sudjelovanje 29 ministranata sedmoga razreda, od kojih je 20 bilo na Kongresu na Plitvicama, a 8 po prvi put u sjemeništu uopće. Sudionici su bili iz župa: Zadar-Belafuža (7), Bibinje (7), Poličnik (3), Suhovare (3), Zadar-Smiljevac (3), Privlaka (2), Pag (2), Zadar-Plovanija (2). Na ovom susretu su pomagali sjemeništarci Tome Šimunić, Bojan Jurišić, Kristijan Rahimovski, Josip Deur i Valter Kotlar.

Sveukupno je, dakle, sudjelovalo 69 ministranata iz 11 naših župa: Zadar-Belafuža (15), Bibinje (14), Nin (7), Pag (7), Zadar-Plovanija (6), Zadar-Smiljevac (5), Privlaka (4), Zadar-Puntamika (3), Poličnik (3), Suhovare (3) i Zaton (2).

Don Rade Pincić

Broj: 1119/1997.

S danom 2. 9. 1997. proglašava se nadopunjeni PRAVILNIK SVEĆENIČKOG VIJEĆA Zadarske nadbiskupije.

Zadar, 2. 9. 1997.

*Nadbiskup
+ Ivan*

PRAVILNIK SVEĆENIČKOG VIJEĆA ZADARSKE NADBISKUPIJE

Teološko-pravna utemeljenost

Sakramentalno utemeljeno hijerarhijsko zajedništvo između Biskupa i svećenika u jednom te istom Kristovu svećeništvu u službi teži k vanjskom, društvenom očitovanju; to se izvrsno i trajno očituje u Svećeničkom vijeću (PO 7 i LG 28).

Ustanova Svećeničkoga vijeća temelji se na učenju II. vatikanskoga sabora, poslijesaborskim dokumentima i, posebno, na odredbama Zakonika kanonskoga prava (kan. 495-502/1).

Ime, narav i svrha

Član 1.

Svećeničko vijeće (Consilium presbyterale) Zadarske nadbiskupije je zbor svećenika koji kao senat Nadbiskupa Ordinarija predstavlja Prezbiterij Zadarske crkve, a dužnost mu je savjetom pomagati Nadbiskupu Ordinariju u upravljanju Nadbiskupijom u skladu s pravnim odredbama, tako da se pastoralno dobro dijela Božjega naroda, njemu povjerenia, što uspješnije promiće (kan. 495 § 1).

Sastav

Član 2.

Svećeničko vijeće, kojemu je na čelu Nadbiskup Ordinarij, sačinjavaju ovi članovi:

- izabrani od samih svećenika
- proglašeni po službi koju obavljaju
- imenovani slobodno od Nadbiskupa Ordinarija (kan. 497).

Član 3.

Pravo izbora, aktivno i pasivno, u konstituiranju Svećeničkog vijeća imaju:

- a) svi svećenici inkardinirani u Zadarsku nadbiskupiju (kan. 498 § 11°).
- b) svećenici koji nisu inkardinirani u Zadarsku nadbiskupiju i svećenici redovnici koji borave u Zadarskoj nadbiskupiji i vrše neku službu na dobro Nadbiskupije (kan. 498 § 11°).

Član 4.

Članovi Svećeničkog vijeća po službi su:

- a) generalni vikar
- b) biskupski vikar
- c) prepozit Stolnog kaptola
- d) ravnatelj Visoke teološko-katehetske škole
- e) ravnatelj Nadbiskupskog dječačkog sjemeništa "Zmajević" (kan. 497 2°).
- f) ekonom Nadbiskupije.

Član 5.

Nadbiskup Ordinarij slobodno imenuje među članovima Svećeničkog vijeća do petorici svećenika (kan. 497 3°).

Član 6.

Svećenici izbornici slobodno biraju svoga predstavnika u Svećeničko vijeće neposrednim i tajnim glasanjem na skupštini svoje regije (kan. 497 1°).

Član 7.

Izborne regije su:

- a) Grad Zadar
- b) Primorski pojas: dekanati Biograd, Nin i župe Zadarskoga dekanata izvan grada Zadra
- c) Kotari: dekanati Novigrad i Zemunik
- d) Bukovica: dekanat Benkovac
- e) Podvelebitski pojas: dekanati Pag i Ražanac
- f) Otoci: dekanati Božava, Pašman, Sali, Silba i Ugljan
- g) Svećenici redovnici koji nisu izravno u pastvi, u smislu člana 3 ovoga Pravilnika (kan. 499).

Član 8.

Svaka izborna regija bira po jednoga predstavnika u Svećeničko vijeće.

1983. djeluje na katoličkom bogoslovnom fakultetu. Od 1991. predstojnik je Katedetskog instituta pri istom fakultetu.

Pored znanstvenog rada bavi se i znanstvenim pitanjima, prvenstveno na području ekleziologije. Sudjeluje na mno-

gim stručnim skupovima, sudjeluje u organizacijama, vrši razne službe u Biskupskoj konferenciji (BKU i HBK).

ČESTITAMO I ZAZIVAMO BOŽJI BLAGOSLOV!

*

*

*

UMRO BISKUP MONS. SEVERIN PERNEK

Nakon dugogodišnje bolesti, u biskupskom domu u Dubrovniku umro je 2. svibnja o.g. umirovljeni dubrovački biskup mons. Severin Pernek.

Mons. Pernek rođen je 9. studenoga 1924. u Travniku. Uskoro po njegovu rođenju, roditelji Franjo i Ana preselili su u Banja Luku, gdje je mladi Severin završio i svoje osnovno školovanje. Veliku maturu je položio na poznatoj travničkoj sjemenišnoj gimnaziji. Teologiju je završio u Zagrebu, gdje je na Petrovo 1948. zaređen za svećenika. Prva služba bila mu je upravljanje župama banjalučke biskupije Prijedorom i Bosanskim Novim. Kasnije je bio biskupski tajnik i obavljao druge dužnosti u banjalučkoj biskupiji. Godine

1960. poslan je u Rim na postdiplomski studij gdje je 1964. doktorirao na Lateranskom sveučilištu. Po povratku imenovan je generalnim vikarom banjalučke biskupije. Na toj ga je službi 10. travnja 1967. "zateklo" imenovanje dubrovačkim biskupom. Za biskupa je zaređen u zagrebačkoj katedrali po rukama nadbiskupa Maria Cagne, izaslanika Svetе Stolice pri Vladi SFRJ. Svečano je ustoličen u Dubrovniku, 23 srpnja 1967. Dubrovačkom biskupijom je upravljao do 14. siječnja 1990. kad je zbog bolesti bio službeno umirovljen. Pokopan je u ponedjeljak, 5. svibnja u Dubrovniku. POČI-VAO U MIRU BOŽJEM!

*

*

*

PROSLAVA MLADIH MISI U BIBINJAMA

Mjesec srpanj u župi sv. Roka u Bibinjama obilježila su dva prekrasna događaja, koja su ostavila duboki trag u srcima župljana. Bile su to dvije mlade mise novozaredenih mladih svećenika Zadarske nadbiskupije, don Šimuna Šindije i don Josipa Lenkića.

Dana 13. srpnja svoju Mladu misu proslavio je don Šimun Šindija u crkvi Velike Gospe.

Župnik, don Andelko Buljat, pozdравio ga je srdačnim riječima, gdje je posebno istaknuo da su našem vremenu najpotrebniji svjedoci Ljubavi, Istine - Krista. Kazao mu je da se ne obeshrabri, nego neka ustraje na putu Učitelja, koji se u svom nauku nije dao smesti ni obeshrabriti.

U vrlo nadahnutoj propovijedi, don Ivica Mustać, župnik Belafuže, stavio je

Papinski hrvatski zavod sv. Jeronima u Rimu; član Mješovite komisije HBK, BKBiH, HKVRP (Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara) i HUVRP (Hrvatske Unije viših redovničkih poglavarica); predsjednik Odbora za Veliki jubilej godine 2000. Godine 1996. bio je zbog boles-

ti nadbiskupa dr. Antona Tamaruta kroz šest mjeseci Apostolski administrator Riđečko-senjske nadbiskupije. Mons. Božanić preuzet će novu službu 4. listopada o.g. Do tada upravlja Krčkom biskupijom kao dijecezanski administrator. ČESTITAMO I ZAZIVAMO BOŽJI BLAGOSLOV!

*

* *

MONS. MARKO CULEJ - PRVI VARAŽDINSKI BISKUP

U podne, 5. srpnja 1997., priopćeno je iz Vatikana da je Sv. Otac, podijelivši teritorij zagrebačke nadbiskupije, ustanovio biskupije u Varaždinu i Požegi. Za prvog varaždinskog biskupa imenovao je dotadašnjeg pomoćnog biskupa zagrebačkog mons. Marka Culeja.

Mons. Marko Culej rođen je 19. siječnja 1938. u Repnu (župa Belec) u obitelji Petra i Josipe r. Bučkal. Osnovnu školu završio je u Belcu, a srednju u Interdijezanskoj srednjoj školi za spremanje svećenika u Zagrebu. Studij filozofije i

teologije završio je na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu.

Za svećenika zagrebačke nadbiskupije zaređen je 24. travnja 1964. Od tada pastoralno djeluje kao kapelan i župnik do 1981., a zatim je do 1992. vicerektor u bogoslovskom sjemeništu u Zagrebu.

Za pomoćnog zagrebačkog biskupa imenovan je 7. siječnja 1992. a za biskupa je zaređen 22. veljače 1992.

ČESTITAMO I ZAZIVAMO BOŽJI BLAGOSLOV!

*

* *

MONS. ANTUN ŠKVORČEVIĆ - PRVI POŽEŠKI BISKUP

U priopćenju Svetе Stolice 5. srpnja o.g. javljeno je da je uz Varaždinsku ustanovljena i Požeška biskupija, te da je prvim biskupom novoosnovane Požeške biskupije imenovan mons. Antun Škvorčević.

Mons. Antun Škvorčević rođen je 8. svibnja 1947. u Davoru od oca Ivana i majke Ljubice r. Ivančić. Osnovnu školu pohađao je u Davoru, Zagrebu i Slavonskom Brodu, a srednju u Interdijezanskoj srednjoj školi za spremanje

svećenika u Zagrebu. Studij filozofije i teologije završava na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu te je 25. lipnja 1972. zaređen za svećenika Zagrebačke nadbiskupije.

Prve četiri godine svećeničke službe bio je kapelan u župi sv. Josipa u Zagrebu. Godine 1976. odlazi na specijalizaciju u Rim gdje je 1981. doktorirao na Papinskom sveučilištu Gregorijani, a na Papinskom liturgijskom institutu sv. Anzelma završio trogodišnji studij liturgike. Od

Član 9.

Svaki izbornik ima samo jedan glas. Ako netko ima pravo glasati iz više naslova, može samo jedan glas dati (kan. 168).

Izbor članova

Član 10.

Izbor članova Svećeničkoga vijeća raspisuje Nadbiskup Ordinarij mjesec dana prije isteka mandata dosadašnjim članovima Svećeničkoga vijeća. On imenuje predsjednike izbornih regija i određuje rok do kada se izbori trebaju obaviti.

Član 11.

Predsjednik izborne regije pismeno sazivlje sve koji trebaju biti pozvani, određuje mjesto i vrijeme izbora, predsjeda i vodi glasanje. Prije glasanja imenuje između prisutnih izbornika zapisničara i dva skrutatora. Glasaju samo prisutni. Glasanje je tajno.

Član 12.

Glasanje je valjano, ako je obavljeno u prisustvu natpolovičnog dijela onih koji trebaju biti pozvani. Izabran je onaj koji dobije natpolovičnu većinu glasova prisutnih. Poslije dva bezuspješna skrutinija glasa se između dvojice kandidata koji imaju najviše glasova. Ako ima više takvih kandidata, glasa se između dvojice koji su po dobi stariji. Ako i nakon trećega skrutinija ostane izjednačenost glasova, izabran je onaj koji je stariji po dobi (kan. 119 1º).

Član 13.

Zapisničar izborne regije sastavlja zapisnik o glasanju u koji unosi imena svih prisutnih i odsutnih izbornika, tijek i rezultat glasanja. Zapisnik potpisuju predsjednik izborne regije, zapisničar i oba skrutatora. Zatim se dostavlja Nadbiskupskom Ordinarijatu Zadar najkasnije sedam dana nakon obavljenog glasanja.

Član 14.

Nakon što su izabrani prihvatali izbor i Nadbiskup Ordinarij ih pismeno potvrdi, oni postaju članovi Svećeničkoga vijeća.

Trajanje i prestanak mandata

Član 15.

Mandat članovima Svećeničkog vijeća traje pet (5) godina (kan. 501 § 1).

Član 16.

Izborna regija, koja u tijeku trajanja mandata ostane bez svoga predstavnika u Svećeničkom vijeću, bira novoga. Mandat mu traje do konca mandata Svećeničkog vijeća kojega je naknadno postao članom.

Član 17.

Mandat Svećeničkog vijeća prestaje:

- a) istekom petogodišnjeg mandata (kan. 501 § 1)
- b) ispražnjenjem Nadbiskupske stolice (kan. 501 § 2)
- c) raspustom Nadbiskupa Ordinarija (kan. 501 § 3).

Član 18.

Članstvo u Svećeničkom vijeću prestaje:

- a) istekom mandata
- b) razrješenjem Nadbiskupovim
- c) ostavkom koju prihvati Nadbiskup Ordinarij.

Član 19.

Za vrijeme ispražnjenosti Nadbiskupske stolice (sede vacante) Svećeničko vijeće prestaje postojati, a njegovu službu vrši Zbor savjetnika. U roku od godine dana nakon preuzimanja službe Nadbiskup Ordinarij je dužan nanovo uspostaviti Svećeničko vijeće (kan. 501 § 2).

Član 20.

Između članova Svećeničkoga vijeća Nadbiskup Ordinarij slobodno imenuje šest (6) svećenika koji čine Zbor savjetnika na pet godina. Zboru savjetnika pripadaju dužnosti određene pravom i ravna se posebnim Pravilnikom (kan. 502).

Nadležnost**Član 21.**

Nadbiskup saziva sjednicu Svećeničkoga vijeća i predsjeda joj, određuje o čemu će se raspraviti, odnosno, može prihvatiti predloženo od članova Svećeničkoga vijeća i citavoga Prezbiterija (kan. 500 § 1).

Član 22.

Svaki član Prezbiterija ima pravo predložiti predmet za raspravu na Svećeničkom vijeću. Obrazloženi pismeni prijedlog treba poslati tajniku Svećeničkoga vijeća najkasnije mjesec dana prije održavanja sjednice Svećeničkoga vijeća (kan. 500 § 1).

VIJESTI I DOGAĐAJI**MONS. JOSIP BOZANIĆ IMENOVAN ZAGREBAČKIM NADBISKUPOM**

U subotu, 5. srpnja 1997. godine objavljena je vijest da je Sveti Otac Ivan Pavao II. imenovao mons. Josipa Bozanića, dotadašnjeg biskupa krčkog, novim nadbiskupom zagrebačkim.

Mons. Josip Bozanić rođen je u Rijeci, 20. ožujka 1949. od roditelja, sada već pokojnih, Ivana i Dinke r. Valković nastanjenih u Vrbniku. Ima dva brata i sestruru: Antona, svećenika Krčke biskupije; te sestraru Mariju i brata Nikolu koji su osnovali obitelji i žive u Vrbniku. Nakon završene osnovne škole u rodnom Vrbniku započinje, kao svećenički kandidat Krčke biskupije, gimnazijsko školovanje u Pazinskom sjemeništu, gdje je 1968. položio ispit zrelosti. Iste godine započinje teološki studij na Visokoj bogoslovskoj školi u Rijeci. Nakon odsluženja vojnog roka (1969-1970), nastavlja bogoslovске nauke u Rijeci.

Na Petrovo 1975. zaređen je za prezbitera Krčke biskupije u katedrali u Krku. Mladu misu slavio je u Vrbniku na blagdan sv. Mateja apostola. Svoje svećeničko služenje započinje u rujnu iste godine kao biskupski tajnik u Krku. Od 1976. do 1978. bio je župski vikar u Malom Lošinju, župnik Čunskog, te kroz šest mjeseci i vikar supstitut u Velom Lošinju. Od 1978. do 1979. godine vrši ponovno službu biskupskog tajnika u Krku. Kroz to vrijeme pohađao je i postdiplomski teološki studij na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, gdje je u jesen 1979. postigao stupanj magistra teologije, obradivši ekleziologiju krčkog biskupa Antuna Mahnića. Poslije toga poslan je u Rim u Papinski hrvatski zavod sv. Jeronima zbog daljnje teološkog studija. Na Papinskom sveučilištu Gregoriana nastavlja studij teologije, a na Papinskom Lateranskom sveučilištu studij kanonskog prava iz kojega postiže licencijat.

Početkom god. 1986., nakon imenovanja dr. Antona Tamaruta za šibenskog biskupa, pozvan je iz Rima u Krk. U to je vrijeme bio tražen i za službu u Kongregaciji za kler, no prevagnule su tadašnje potrebe vlastite biskupije. Imenovan je kancelarom Biskupskog ordinarijata, a zatim biskupskim delegatom "ad universitatem casuum". Od 1987. bio je generalni vikar Krčke biskupije, a vršio je i službu sudskog vikara. Bio je član Zbora konzultora, Prezbiterijalnog vijeća i prosinodalni ispitivač. Pri BKJ bio je do 1993. potpredsjednik Komisije "Justitia et pax". Od 1988. do danas na Visokoj bogoslovskoj školi u Rijeci predaje kanonsko pravo i dogmatsku teologiju.

Dana 10. svibnja 1989. Sveti Otac Ivan Pavao II. imenovao ga je biskupom koadjutorom krčkim, a za biskupa je zaređen 25. lipnja 1989. u krčkoj katedrali. S danom 14. studenoga 1989. preuzeo je vodstvo Krčke biskupije kao dijecezanski biskup, te je na svetkovinu Krista Kralja, 26. studenoga iste godine, u katedrali u Krku ustoličen za biskupa krčkog. U vidu pripreme na Veliki jubilej na Bogojavljenje 1996. najavio je održavanje Biskupijske sinode, čija je priprema u tijeku.

Od samog konstituiranja Hrvatske biskupske konferencije godine 1993. član je njezinog Stalnog vijeća, te član, a od 1996. godine i predsjednik Komisije za uređenje odnosa s državom, gdje djelatno sudjeluje pri izradi ugovora između Svetе Stolice i Republike Hrvatske. Od 1989. je pri Biskupskoj konferenciji predsjednik Vijeća za laike. U tom svojstvu organizira dva velika skupa na nacionalnom planu: Zbor hrvatskih vjernika laika 1992. i Studijske dane na temu: "Crkva, demokracija i opće dobro" godine 1995. Predsjednik je Nadzornog vijeća Hrvatskog Caritasa; član Biskupske komisije za

IMENOVANJA

- ✓ 1. **Fra Mirko Klarić** razriješen je službe upravitelja župe Perušić od 7. 7. 1997.
- ✓ 2. **Fra Mladen Kovačević** imenovan je župnikom Perušića od 7. 7. 1997.
- 3. **Dr. Eduard Peričić** razriješen je službe župnika Petrčana od 18. 7. 1997.
- 4. **Don Nedjeljko Zubović**, kancelar Nadbiskupije, razriješen je službe župnika Visočana i imenovan župnikom Petrčana od 18. 7. 1997.
- ✓ 5. **Don Ive Kevrić** razriješen je službe župnika Turnja s pripadajućim filijalama i imenovan župnikom Visočana i Radovina od 18. 7. 1997.
- 6. **Don Jerolim Lenkić** razriješen je službe župnika Slivnice, Radovina i Vinjerca i imenovan župnikom Turnja s filijalama Sveti Petar i Sikovo od 18. 7. 1997.
- 7. **Fra Drago Ljevar** razriješen službe župnika Ždrelca, Banja i Dobropoljane od 24. 7. 1997.
- 8. **Fra Matija Matošević** imenovan je župnikom Ždrelca, Banja i Dobropoljane od 24. 7. 1997.
- 9. **Don Josip Kero** razriješen je službe župnika Povljane, Vlašića i Dinjiške i imenovan župnikom Novigrada od 25. 7. 1997.
- 10. **Don Šimun Šindija** imenovan je župnikom Povljane, Vlašića i Dinjiške od 25. 7. 1997.
- 11. **Don Alojzije Knežević** imenovan je župnikom Slivnice i Vinjerca od 26. 7. 1997.
- 12. **Don Pavao Šindija** razriješen je službe župnika Posedarja, Podgradine i Islama Latinskog i imenovan je na rad u Nadbiskupski ordinariat od 26. 7. 1997. te upraviteljem župa Sestrunj i Rava od 27. 8. 1997.
- 13. **Don Mijo Stjepić** razriješen je službe župnika Starigrada, Selina i Tribanj-Krušćice i imenovan je župnikom Posedarja, Podgradine i Islama Latinskog od 26. 7. 1997.
- 14. **Don Marijo Sikirić** razriješen je službe župnika Popovića, Bruške, Medvide, Rodaljica, Nunića i Ervenika i imenovan župnikom Starigrada, Selina i Tribanj-Krušćice od 27. 7. 1997.
- 15. **Don Josip Lenkić** imenovan je župnikom Popovića, Bruške, Medvide, Rodaljica, Nunića i Ervenika od 28. 7. 1997.
- 16. **Don Nikola Tokić** razriješen je službe upravitelja župe Novigrad od 28. 7. 1997.
- 17. **Don Vinko Šolaja** razriješen je službe župnika Velog Iža i Malog Iža i imenovan župnikom Vrgade od 29. 7. 1997.
- 18. **Don Srećko Petrov ml.** razriješen je službe župnika Sv. Ante Padovanskog, Zadar-Smiljevac, od 4. 8. 1997.
- 19. **Don Mladen Kačan** razriješen je službe ekonoma Zadarske nadbiskupije i ravnatelja Svećeničkog doma u Zadru i imenovan župnikom župe Sv. Ante Padovanskog, Zadar-Smiljevac, i upraviteljem župe Sv. Petar, Zadar-Ploče od 4. 8. 1997.
- 20. **Mons. Rozario Šutrin** razriješen je službe župnika Sv. Petra, Zadar-Ploče od 4. 8. 1997.
- 21. **Don Srećko Petrov** imenovan je ekonomom Zadarske nadbiskupije i ravnateljem Svećeničkog doma od 4. 8. 1997. i upraviteljem župa Veli Iž i Mali Iž od 2. 9. 1997.
- 22. **Don Jozo Tomić** razriješen je službe prefekta u Nadbiskupskom sjemeništu "Vicko Zmajević" od 21. 8. 1997.
- 23. **Don Marko Mikić**, Nadbiskupije vrhbosanske, imenovan je prefektom u Nadbiskupskom sjemeništu "Vicko Zmajević" od 21. 8. 1997.

Član 23.

Svećeničko vijeće ima samo savjetodavni glas (kan. 500 § 2). Nadbiskup Ordinarij će čuti Svećeničko vijeće u poslovima većega značenja, a koji se tiču potreba dušobrižništva i dobra Nadbiskupije. Nadbiskup Ordinarij može Svećeničkom vijeću povjeriti pravo odlučivanja u pojedinim slučajevima.

Član 24.

Svećeničko vijeće raspravlja o pitanjima koja se tiču ili posvećenja vjernika ili nauka koji im treba predati ili uprave Nadbiskupije uopće, kao i o pitanjima koja se tiču života svećenika, ako to Nadbiskup Ordinarij predloži ili prihvati da se o njima raspravlja.

Osim toga Svećeničko vijeće će nastojati oko bratskog dijaloga na svim razinama crkvenoga života u Nadbiskupiji.

Zajedno s drugim ustanovama u Nadbiskupiji Svećeničko vijeće se brine, potiče i pospješuje duhovnost i naobrazbu pastoralnih radnika u Nadbiskupiji.

Član 25.

Nadbiskup je dužan čuti mišljenje Svećeničkoga vijeća u sljedećem slučajevima:

- a) sazivanje Nadbiskupijske sinode (kan. 461 § 1)
- b) osnivanje, dokidanje i znatno mijenjanje župa (kan. 515 § 2)
- c) određivanje namjene župskih darova (kan. 531)
- d) osnivanje župskih pastoralnih vijeća (kan. 536 § 1)
- e) davanje suglasnosti za gradnju crkve (kan. 1215 § 2)
- f) prepustanje crkve profanoj upotrebi (kan. 1222 § 2)
- g) uvodenje doprinosu za potrebe Nadbiskupije (kan. 1263).

Član 26.

Samo na Nadbiskupa Ordinarija spada objaviti što je odlučeno na sjednici Svećeničkog vijeća (kan. 500 § 3).

Član 27.

Svećeničko vijeće nikada valjano ne radi bez Nadbiskupa Ordinarija (kan. 500 § 3).

Poslovnik sjednice**Član 28.**

Sjednice Svećeničkog vijeća su redovite i izvanredne. Redovito se održavaju barem dva puta godišnje, a izvanredne po potrebi, kad to odredi Nadbiskup Ordinarij ili predloži natpolovična većina članova Svećeničkog vijeća.

Član 29.

Članovi Svećeničkog vijeća biraju između sebe tajnim glasanjem i natpolovičnom većinom tajnika Svećeničkoga vijeća u trajanju jednog mandata.

Zadaća je tajnika u dogovoru s Nadbiskupom Ordinarijem pripremiti sjednicu Svećeničkoga vijeća, voditi zapisnik o sjednicama i brinuti se da Prezbiterij bude obaviješten o radu Svećeničkog vijeća u skladu s čl. 26.

Član 30.

Sjednica Svećeničkog vijeća se sazivlje 15 dana prije zasjedanja. Tajnik će vijećnicima na vrijeme poslati dnevni red predstojeće sjednice. Vijećnik je dužan prije svake sjednice sazvati svoju izbornu regiju, obavijestiti članove o dnevnom redu sjednice i čuti njihovo mišljenje.

Član 31.

Sjednica Svećeničkog vijeća je valjana kad joj prisustvuje natpolovična većina članova. Na sjednici, nakon izlaganja predmeta o čemu će se raspravljati, prisutni vijećnici iznose mišljenje regije koju predstavljaju i svoje, kao i prijedloge za konkretnе zaključke. Vijećnik je dužan iskreno i odgovorno iznijeti mišljenje regije i svoje, a kada to zahtijeva narav stvari, čuvat će tajnu (kan. 127 § 3).

Član 32.

Unutar Svećeničkog vijeća mogu se ustanoviti komisije i imenovati referenti prema potrebi, ovisno o predmetu o kome se raspravlja.

Na sjednicu Svećeničkog vijeća mogu se pozvati i oni koji nisu članovi Svećeničkog vijeća, ako ih se smatra kompetentnima u predmetu o kome se raspravlja.

Član 33.

Kada Nadbiskup Ordinarij o nekoj stvari zatraži glasanje, Svećeničko vijeće donosi zaključke natpolovičnom većinom prisutnih vijećnika. Nakon dva glasanja, u slučaju jednakog podijeljenosti glasova, odluku donosi Nadbiskup Ordinarij (kan. 127 § 1). Glasanje je u načelu tajno.

Član 34.

Vijećnik je dužan prisustvovati sjednicama Svećeničkog vijeća. Ako je netko spriječen, treba o tome prethodno pismeno obavijestiti tajnika Svećeničkog vijeća i navesti razlog. Dva uzastopna neopravdana izostanka sa sjednica povlače sa sobom isključenje iz Svećeničkog vijeća; o tome, na prijedlog Svećeničkoga vijeća, odlučuje Nadbiskup Ordinarij.

Član 35.

Svećeničko vijeće će preko svoga tajnika jednom godišnje podnijeti izvještaj o svom radu Svećeničkoj skupštini Zadarske nadbiskupije.

3. Imenovani članovi su: svećenici, redovnici, redovnice i Kristovi vjernici laici koje slobodno imenuje Nadbiskup.

4. Članovi Pastoralnog vijeća između sebe biraju tajnika, koji će u dogovoru s Nadbiskupom biti animator i koordinator svega rada ovoga Vijeća. On vodi zapisnik sjednica.

III. SVRHA VIJEĆA

1. Svrha je Pastoralnog vijeća Nadbiskupije promicati sveukupno pastoralno djelovanje u Zadarskoj nadbiskupiji.

2. Zato je dužnost Pastoralnog vijeća istraživati, prosuđivati mišljenja i predlagati praktične zaključke o onome što se tiče pastoralnoga rada u Nadbiskupiji.

IV. NAČIN RADA VIJEĆA

1. Članovima Pastoralnog vijeća traje mandat pet godina, a može se obnavljati.

2. Ispražnjenjem nadbiskupske stolice prestaje mandat članovima Pastoralnog vijeća.

3. Članovi Pastoralnog vijeća imaju samo savjetodavni glas.

4. Nadbiskup saziva sjednice Pastoralnog vijeća, određuje dnevni red i predsjeda im.

5. Sjednice se održavaju redovito dva puta godišnje, a izvanredno po potrebi, i kad to odredi Nadbiskup.

6. Članovi Pastoralnog vijeća su dužni sudjelovati u radu sjednica. Razlog izostanka treba javiti tajniku Pastoralnog vijeća ili Nadbiskupskom ordinarijatu. Zbog tri neopravdane izostanka prestaje članstvo u Pastoralnom vijeću.

7. Na Nadbiskupa spada objaviti o čemu se raspravljalo na sjednici Pastoralnog vijeća.

Član 13.

Ekonomsko vijeće za trajanja svoga mandata pregledava stanje BOMF-a i daje izvještaj na godišnjoj skupštini.

Član 14.

Za pojedine slučajeve koji nisu predviđeni ovim Pravilnikom pojedinci će se obratiti Ekonomskom odboru Nadbiskupije koji će razmotriti svaki pojedini slučaj.

*
* *

Broj 149/1997.

Odobravam Pravilnik Pastoralnog vijeća Zadarske nadbiskupije.

Zadar, 21. siječnja 1997. godine

*Nadbiskup
+ Ivan, a. r.*

PRAVILNIK PASTORALNOG VIJEĆA ZADARSKE NADBISKUPIJE

I. OSNIVANJE VIJEĆA

Prema smjernicama II. vatikanskog sabora, Christus Dominus 27, i posaborskim dokumentima, Ecclesiae Sancte I. 16; a prema odredbama Kan. 511-514. Zakonika kanonskog prava, radi unapređenja pastoralne djelatnosti u Nadbiskupiji, i da bi se na širem planu naše Nadbiskupije ostvarilo sudjelovanje i suodgovornost svih Kristovih vjernika, osnivam PASTORALNO VIJEĆE ZADARSKE NADBISKUPIJE (u dalnjem tekstu Pastoralno vijeće).

II. SASTAV VIJEĆA

1. Nadbiskup je predsjednik Pastoralnog vijeća.
2. Članovi su vijeća po službi:
 - a) Generalni vikar
 - b) Biskupski vikar
 - c) Povjerenici Dijecezanskih povjerenstava.

Završna odredba**Član 36.**

Ovaj Pravilnik Svećeničkoga vijeća Zadarske nadbiskupije stupa na snagu kad ga potvrdi zadarski Nadbiskup Ordinarij i objavi u *Vjesniku Zadarske nadbiskupije*.

Bilješke

1) Ustanova Svećeničkog vijeća temelji se na učenju II. vatikanskoga sabora, posebice na dekretu o službi i životu prezbitera *Presbyterorum ordinis* 7 i na dekreту o pastirskoj službi biskupa *Christus Dominus* 27-28, te na apostolskom pismu pape Pavla VI. *Ecclesiae sanctae* I 15 kojim se daju pobliže odredbe za primjenu gornjih dekreta (1966. god.); zatim na okružnici Kongregacije za kler *Presbyteri sacra* o Svećeničkim vijećima (1970. god.), na dokumentu Biskupske sinode *Ministerialno svećeništvo* (1971. god.), na dokumentu Kongregacije za biskupe *Direktorij o pastoralnoj službi Ecclesiae imago* (1973. god.).

Broj: 1234/1997.

Nadopunjeno Pravilnik bolesničko-mirovinskog fonda, donesen 25. travnja 1978.
(Vjesnik zadarske nadbiskupije br. 5/6, 1978.), potvrđujem.

Zadar, 15. rujna 1997. godine

*Nadbiskup
+ Ivan, a. n.*

PRAVILNIK BOLESNIČKO-MIROVINSKOG FONDA (BOMF)

Član 1.

BOLESNIČKO-MIROVINSKI FOND (u dalnjem tekstu BOMF) naziv je za uzajamno pomaganje svećenika Nadbiskupije zadarske.

Član 2.

Svaki svećenik Nadbiskupije zadarske dužan je novčanim prilogom sudjelovati u pomaganju svoje braće svećenika, a ujedno i sebe, u slučaju bolesti, nemoći, starosti i smrti. Zato je BOMF obveza svakog svećenika.

Član 3.

Na osnovi čl. 2 i 3, Zakona o zdravstvenom osiguranju RH, od 4. prosinca 1996. (Narodne novine br. 1/1997.) i čl. 243 Odluke o osnovicama, stopama, načinu obračuna i plaćanju sredstava za ostvarivanje prava iz Zakona o zdravstvenom osiguranju (Narodne novine br. 43/1997.), svaki se je svećenik dužan osobno zdravstveno osigurati.

Član 4.

Bolesnom članu naplaćivat će se na ime hranarine bolovanje u visini misnog stipendija ako nije bio sposoban slaviti sv. Misu.

Član 5.

Ne podmiruju se troškovi za lijekove koje zdravstveni osiguranici mogu dobiti, osim za one lijekove koji su nužno potrebni, a ne mogu se dobiti na osnovi zdravstvenog osiguranja. Pod te lijekove ne spadaju obični sedativi, laksativi, aspirini i slično.

Član 6.

Svećenici, članovi, koji su prema kanonskim propisima umirovljeni od Ordinarija, kao osnovicu svoje mirovine imaju misni stipendij. Osim toga primaju iznos u visini od 10 misnih intencija. Kad ne budu celebrirali, primjenit će se na njih čl. 4 ovog Pravilnika.

Član 7.

Izuzimaju se od čl. 6. Pravilnika članovi umirovljenici koji su na drugi način mirovinski osigurani.

Ukoliko bi iznos njihove mirovine iz drugog izvora bio manji od mirovine što je dobivaju svećenici iz BOMF-a, razlika će im se naplaćivati prema čl. 6. kako bi im mirovina bila izjednačena s drugim svećenicima.

Član 8.

Ekonomski odbor Nadbiskupije odreduje prema vrijednosti novca mjesecni iznos članova. Određeni se iznos uplaćuje redovito svakog mjeseca.

U slučaju da prihodi BOMF-a ne mogu pokriti sve njegove godišnje troškove za bolesne i umirovljene članove, Ekonomski će odbor Nadbiskupije odrediti izvanredni doprinos članova i crkovinarstva da se pokrije deficit.

Član 9.

U fond BOMF-a svaka župa Nadbiskupije godišnje doprinosi:

- 4% svoga bruto prometa. Obračun se izvršuje sa stanjem 31. prosinca protekle godine.
- Taksu sprovoda i vjenčanja prema odredbi Nadbiskupskog ordinarijata.
- 5% od prodaje crkvenih nekretnina.

Član 10.

Primaju se dobrovoljni doprinosi kao i polog novca na štednju. Taj se polog može u svaku dobu predignuti, a u slučaju smrti isplatit će se prema oporučnoj želji ulagača.

Član 11.

Mladomisnici uživaju prava BOMF-a od dana redenja, a obveza uplaćivanja članarice počinje od 1. siječnja poslije Mlade mise.

Član 12.

BOMF podmiruje sve pogrebne troškove za svoje članove i brine se za zajedničke svećeničke grobnice u Zadru.